

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Nyári elmélkedés.

Budapest, június 24.

Hová megyünk a nyáron? Ez a kérdés most egyike a legaktuálisabb kérdéseknek minden jobbmódu családban. Akik ezt a kérdést még nem döntötték el úgy, hogy Párisba, azoknak nagy része valamely külföldi furdóhelyet, vagy klimatikus üdülőhelyet fog kiszemelni, vagy veszi egy körutazási jegyet külföldre. Gyógyulni, szórakozni egyaránt idegenbe megy a magyar és megindul a száz- ezrek kivándorlása idegen üzletemberek zsebébe. Magyar szótól lesznek hangosak a világfurdók; hazai furdóink pedig csendes, néptelenül, elhagyatottan várják a jobb időket. Magyarország természeti szépségei hasztalan kínálják meg nem becsült kincseiket. Gyorsvonaton rohanunk el mellettük, futó pillantásra alig méltatva őket.

A magyar furdók fölségítését kezébe vette a kormány és a törvényhozás. Az idegenforgalom emelése ismét mozgalom indult meg. És miközben paragrafusokat szaporítunk és terveket eszelünk ki, azalatt a furdóhelyek virágzását a magyar közönség magánaton is előmozdítja — a külföldön; és az idegenforgalmat is segítünk emelni, de nem itthon, hanem ott, ahol mi vagyunk idegenek.

Unalmas talán ennek a panasznak konok ismétlése, de ne tessék megenni, aminthogy mi sem unjuk meg váltig ismételni. Nekünk kötelességünk, hogy bizgassuk a furdózó, szórakozó, utazgató közönség lelkiismeretét és a közönség lelkiismeretéből kötelességet mulaszt, mikor ezek a figyelmeztetések mind- egyre hiába várják a furdóutjukat.

Pedig ez a kötelesség a sokféle társadalmi kötelességeink között éppen az, amely

legkönnyebben teljesíthető. Nem szólva azokról az esetekről, amelyekben egy-egy speciális betegségnek csakis külföldön található fel a speciális orvossága, *luxuskidásról* van szó, amelynél a legkevesebb áldozattal érvényesülhetnek a nemzeti szempontok. Arról van szó, hogy szórakozásra szánt néhány száz forintunkat itthon költjük el, ne pedig idegenben. Ez csak nem valami terhes áldozat. Legtöbbször nem is kerül egyébbe, mint hogy szakítsunk egy előítélettel. Legfőbbje egy-egy kis kényelem feláldozása kerülhet még szóba, az is csak egy időre, addig tudniillik, míg a hazai üdülőhelyek fellendülnek és olyan vagyoni helyzetbe jutnak, hogy többet nyújthatnak a látogatóik kényelmének.

De éppen itt van a veszedelmes circulus vitiosus, amelyen minden jószándéku próbálgatás megfeneklik. A közönség azt mondja: külföldre megyek, mert ott a pénzemért több kényelmet kapok; a furdók azt mondják: tessék felkarolni bennünket, hogy bírjunk áldozni a modern kényelem érdekében.

És itt aztán megakadunk, mert mind-egyik fél a másiktól várja a kezdő lépést. Pedig végre is az egyiknek el kell kezdeni. A most virágzó külföldi furdók is csak *kezdtek* valamikor, valahol. A külföldi közönség is ott volt a kezdetnél és nem szökött meg az első lépés nehézségei után. Hát nézzük meg, *hogyan kezdtek, hol kezdtek?* Így talán mi is majd csak jutunk valamire.

Nézzünk szét a külföldön alaposan. Nézzük meg, mi van ott, ami itt nincs és mi *nincs* ott, ami itt van. És kövessük a példát, akár vaktában is. A kipróbált jól vegyük át, a kipróbált rosszat dobjuk el. A külföldi próbát bizvást elfogadhatjuk. Ebben az egy dologban gondolkodás nélkül utánózhathatjuk a

külföldet. Kövessük habozás nélkül az *európai* példát. Ez lesz a helyes magyar furdó politika.

BELFÖLD.

Az új kereskedelmi államtitkár. Nagy Ferenc egyetemi tanárnak kereskedelmi államtitkárrá történt kinevezését a hivatalos lap ma a következőképp jelenti:

Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Nagy Ferenc m. kir. udvari tanácsost és budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanárt a kereskedelemügyi minisztérium államtitkárává kinevezem. Kelt Bécsben, 1900. évi június hó 16-ikán.

FERENC JÓZSEF s. k.

Hegedűs Sándor, s. k.

A néppárt és a szociálisták. A Keleti Értésítő írja: Az országgyűlési néppárt hivatalos átiratot intézett a szociáldemokrata párt vezetőségéhez, melyben felhívja a szociálistákat, hogy *csatlakozzanak a néppárt-hoz*, melynek programja magában foglalja a szociálisták ezidőszert megvalósítható kívánságait és ezek csatlakozásuk által sokkal gyorsabban és sikeresebben lesznek keresztülvihetőek. Mert — ugymond a néppárt átirata — szövetségünk oly hatalmat fog képviselni, mely a jövő országgyűlési választások alkalmával a szociálisták képviselőit is beviszi a törvényhozásba, akik aztán a néppárttal szolidárisan közreműködve, egy oly ellenzékot fognak képezni, melyet a kormány nem fog ignorálhatni. A szociálisták pártvezetősége legközelebb szintén hivatalosan fog válaszolni a néppárt átiratára és előreláthatólag vissza fogja utasítani a néppárt ajánlatát, részletesen kifejtve azokat a nagy elvi ellentéteket, melyek őket a néppárttól elválasztják. — Amíg Budapesten ily módon skarna a néppárt a szociálistákkal szövetezni, a vidéken is mind gyakoribbak az erre való kísérletek. A szociálisták gyűlésein mind-

TÁRCA.

Az ideál.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: *Matilde Serao.*

Laura az asztalkája mellett igen komolyan azzal foglalkozott, hogy keztyűjének sok, sok gombját a gomblyukakon átkényszerítse. Egyenesen ült, de a fejét mégis lehajította. A szék támlájára egy arannyal himzett köpenyke volt vetve, előtte pedig egyik felén piros, a másikon sárga-fekete szatén legyező hevert félig nyitva. Laurán fekete, uszályos brokátruha volt. A derék háromszögletű kivágása előtt egy sárga és vörös virágokból való bokréta pompázott. Barna haját egy ágacska hasonló virág díszítette, amely a fül mögött újra előbukkant és a nyakát simogatta. Cesare belépett, a nélkül, hogy bármily jellel is elárulta volna magát, azon gondolkodott, hogy mit mondjon, végül arra szánta magát, hogy így szóljon:

— Jó estét nagyságos asszonyom!

Laura nem mozdult meg. Végül azonban mégis megfordult, a keztyűjét felhuzta és megkérdezte:

— Ön az, Sanseverino?

— A kérdés különös.

— Elégedjek meg vele. Megkímélem önt vele egy másiktól, amely talán neveletlennek tetszenék önnek!

— Ma este ön ...

— Egy tünemény, nemde?

— Jóságra!

— Ez egészen új valami: ön megment engem egy — neveletlenségtől. Ön elnéző irányomban.

— Micsoda rettenetes veszedelem fenyeget hát engem ...

— Ki tudja?

— Többre becsülöm a neveletlenséget. Mégis ki fogom találni. Ön azt akarja mondani: Miért jelenik meg ön itt?

— Ön nagyon sokat kitalál. Ez veszedelmes művészet.

— Csak rám nézve. Megjelentem ...

— Hogy lásson engem, mert szerelmes belém. Ismerem a refrént.

— Sanseverino elspápat fesztelensége ellenére is. Idegesen húzott végig a finom bajuszán.

— Már! — mondotta aztán. — Én bizony nem hittem volna. El se gondolnák, grófnő, de nekem sikerül szellemes embernek lennem, még ön előtt is!

— Ez egészen az én érdemem, Sanseverino! Szeme fátyolos lett, de a büszkeség erőt adott neki egy gunyos mosolyhoz.

— Ami jó bennem van, ami boldogság az életemben van, — ahhoz az ön révén jutok, grófnő! — mondotta gyöngéd meghajlással.

— Kítőnő! Ez csinos bók, olyan, amelyet tuatájával hallhatok majd a páholyomban.

— Igaz, ön a színházba megy — mondotta Sanseverino, mintegy eszméletlenség után a dologhoz visszatérve — minek megy oda?

— Hogy sok más ember között unatkozzam.

— Velem is unatkozik, ugy-e? Pedig arra szerettem volna kérni, hogy ma este ne menj színházba. Maradjon itthon. Az ajánlat önző, nem tagadom. De sokoldalú igyekszem majd lenni, hogy úgy untassam, amint a színházban szokták untatni. Ha paranesolja, a zongorához ülök és eljatszom majd a legédesebb és a legszomorubb melódiákat a Lohengrinből, amelyeket a San Carloban hallott volna. Beszélni fogok önnel a piperéről, szerelmes történetekéről, utazásokról és szalagokról, amint Evelina barátja tenné. Örültem fogok önnek udvarolni, amint Giorgio, Arturo, Adolfo és Gino tennék. Azután egy képzelt felvonásközben magam is meglátogatnám a színházban és azt mondanám — amit mondanék önnek, ha ...

— Az, amit nem mondana, jobban tetszenék nekem.

— Valóban szomorú dolgok ezek! — felelte mély meggyőződéssel.

Szünet állott be. És ami alig hihető: Laura grófnő töprengett. De csakhamar így szólt:

— Hát a földszint? A földszint hiányozni fog nekünk. Ki lesz a közönség?

— Mit törődik velünk a földszint? Mit szólhat az?

— Ó, azt, ami csakugyan mindennapos beszéd, Sanseverino, hogy ön szeret engem és hogy én nem szeretem önt.

— És mi ennek az oka, szép grófnő?

— Semmi, egyáltalában nincs oka. Szeretünk ok nélkül és éppen úgy nem szeretünk.

— Szörnyű tévhit állít ön föl! — mondotta nyugodtan Sanseverino.

— Későn érkezem a színházba, — dühnyögte Laura türelmetlenül.

— Nincs még kilenc óra. Filiszteresen korán van. Aki kétszeresen grófnő és háromszorosan márkiz, mint ön, ebben az időben nem mehet a színházba. Nem merészkedem arra, hogy elkísérjem önt.

— Mi öröme volna abban, ha elkísérne? — S ennél a kérdésnél valóságban hiúság villámlott a szeméből.

— Végtelen öröm volna! — suttogta a férfi, kegyetlen gondolatát fel fogva. — Dacára a sajnálkozó suttogásnak, amelyet az ön kedvas földszintjében fel fogok kelteni, grófnő. Biztos vagyok abban, — s itt haragtól reszketett a hangja — hogy sajnálnak engem.

Laura nem szólt mindjárt, aztán kis idő múlva megkérdezte:

— Volt a Della Mana család bálján?

— Igen!

— Hiába várt reám — folytatta, legyezőjével keccesen enyelegve.

— Hiába.

— Megzüntem, hogy beteg vagyok. Szo-

sűrűbben jelennek meg a néppárt emberei, hogy közös akcióra kapacitálják a szocialistákat, de a szocialisták csakhamar észrevették a szándékot s nem egy helyütt tagadnak meg minden közösséget a néppárt elemeivel.

Sztrájk a villamos vasuton.

Budapest, június 24.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

A mi az éjjeli gyűlés lefolyása után előrelátható volt, bekövetkezett: a Budapesti Közúti Vasúttársaság vonalain ma reggel kitört a sztrájk. A társaság vezérigazgatója még az utolsó pillanatban is a legjobb indulattal fáradozott a meg egyezés létrehozásán és biztosította a forrongó kalauzokat és kocsivezetőket minden jogos és méltányos kívánságuk teljesítéséről, de az igaztók által félrevezetett alkalmazottak mereven ragaszkodtak összes követeléseikhez, belekérgetve annyi derék, jóra való családot a bizonytalan jövőbe. A külső forgalmi alkalmazottak ez elhatározása kétségtelemül meglephette a főváros közönségét, amely a vezérigazgató tegnapi válaszában feltalálta a békés meg egyezés legbiztosabb útját. Jellinek Henrik vezérigazgató nagy felelősségének tudatában az egész mozgalom alatt a legbuzgóbb, a legkorrektebb magatartást tanúsította a félrevezetett alkalmazottakkal szemben és mindenben megmutatta, hogy a szolgálati fejelem megőrzése mellett szívén viseli a társulat kisembereinek anyagi helyzetét. Maguk a sztrájkolók is elismerik, hogy a vezérigazgató legfontosabb és legelső kívánságait teljesítette és megígérte jóindulattal a többi kérelmükre nézve is, ha azok teljesítése csakugyan hozzájárulhat sorsuk javításához.

Sajnálatos, hogy az igazgatóság jóindulata nem talált arra a méltánylásra, amelyet éppen az alkalmazottak érdekében óhajtottunk. Hejjes és jogosult, hogy a társaság alkalmazottait gondoskodni kívánunk helyzetük javításáról, de ezt a céljukat elérték akkor, midőn az igazgatóság rendelkezési olyan helyzetbe juttatták őket, amilyent más vasutaknál hasonló állású emberek még remélni sem mernek. Bizonyára érzik ezt maguk a sztrájkolók is, s ha mégis elhagyják a szolgálatot, amely nekik és családjuknak a mai nehéz viszonyok közt megélhetést és biztos megélhetést nyújtott, ezt csakis az agitátoroknak köszönhetik, akik annyi száz meg száz derék munkásalattal egzisztenciájának romjain most diadalt ülnek.

Igy gondolkozik a főváros nagyközönsége, amely mindenkor rokonszenven volt a külső forgalmi alkalmazottak sorsa iránt, méltányolván nehéz, fáradságos szolgálatukat. De megcsappant rokonszenv abban a pillanatban, a mikor súlyos elhatározásuk rugóit a lelketlen igazgatásban találja föl, amely furfangos számítással éppen a mai

vasárnapot szemelte ki a sztrájk-bomba felrobbantására. Az igaztók idegen elemek így törték a társulat érdekeit ellen és a közönség megbosztására, mely egy mintaszerű, európai hírű intézményt bír a közúti társaság vonalaiban. De ez a céljuk már nem sikerült, mert a közönség hamar beletörődött az új helyzetbe és méltányolni tudta és támogatta az igazgatóságnak azt a törekvését, hogy a sztrájk a forgalmat meg ne akasztassa. A mai nap még inkább megmutatta, hogy a társulat vezetői mennyire át vannak hatva felelősségüktől, amelylyel a főváros közönsége iránt tartoznak és mily kitűnő az óriási intézmény szervezete. A roppant hálózatot a mai szép ünnepnap dacára is a legkifogástalanabb módon benyolódott le a forgalom és a közlekedés külső képnél észre sem lehetett venni, hogy a társulat sok száz alkalmazottja eldobta magától kenyerét.

A közúti villamos vasut kalauzai és kocsivezetői ma reggel kimondták a sztrájkot. Éjfélről reggelig tartott a Zöld vadászban a gyűlés s időközben újra alkudozott egy bizottság az igazgatósággal, amely a gyűlésen is megjelent, hogy lecsillapítsa a háborgó kedélyeket, de a meg egyezés nem sikerült s ma már megkezdődött a sztrájk, amelynek végeredménye még eddig ismeretlen.

A közúti vasut igazgatósága mindent elkövetett, hogy a közönséget ne érintse súlyosan a sztrájk s reggel a rendes időben megindultak a kocsik a végállomásokról. Ellenőrök, lakatosok vezették a kocsikat s a társaság minden alkalmazottját a kocsikra rendelték kalauzoknak, hogy némileg pótolják a sztrájkolók. Természetesen eleinte bajjal járt a forgalom lebonyolítása. A közönség az ügy állásáról a vasúttársaság által kibocsátott hirdetésekkel értesült s mindjárt az első vonalain helyeslést nyilvánította a társaság ama törekvésével szemben, hogy a közúti forgalmat a megszokott képet nyújtja; csak egyik-másik viszonylatban lehetett a délelőtti órákban a sztrájk következtében alkalmazott messzemenő óvintézkedéseket fölismerni. A délutáni órákban már teljesen beletörődött a közönség az új helyzetbe s türelmes várakozással s a közegek főhívesanak föltellen figyelembevételével igyekezett a vasárnapi forgalom lebonyolítását megkönnyíteni.

(A hajnali gyűlés.)

A Zöld vadász című vendéglőben az éjjel egy órák megkezdett gyűlés ma reggel fél hétkor ért véget. A gyűlés hajnali fél négykor határozta el, hogy négy tagú küldöttséget meneszt a permanenciában lévő igazgatósághoz, hogy még egyszer megkérdeze, vajjon az igazgatóság elfogadja-e az alkalmazottak föltételeit. Arra az időre, míg a deputáció

küldetésében eljár, az elnök fölfüggesztette a gyűlést. A résztvevők elszédültek a kertben és csöndes beszélgetéssel töltötték az időt. E közben egyre világosabb lett s reggel öt óra felé fölkel a nap. A gyűlésezők mind türelmetlenebbek lettek, mert a küldöttség sokáig odamaradt, úgy, hogy visszatéréstük megsürgetésére az elnökség dr. Goldner és Baron szocialista pártvezetőket küldte ki.

Végre reggeli öt órák visszatért a küldöttség és nyomában megjött Gal Károly főfelügyelő, akit zafosan megöljenek. Nagy lelkesedéssel fogadták a főfelügyelőt abbéli bejelentését, hogy a gyűlésen meg fog jelenni haszti Jellinek Henrik vezérigazgató.

Néhány perc múlva, negyed hatkor lelkes üdvözléssel fogadta a vezérigazgatót, aki a társaság fő-tisztviselőinek társaságában jelent meg a gyűlésen.

Haszti Jellinek Henrik vezérigazgató az előző emelvényre ment és az éljenzés csillapultával hosszabb beszédet mondott.

Szívesen jelenek meg mindenütt — így kezdte a vezérigazgató — ahol a közúti vasut alkalmazottai, kedves munkatársaim jelen vannak. De a mai gyűlésre csak a harmadszori meghívásra jöttem el, aminek az volt az oka, hogy bár a helyzetök javítására irányuló mozgalom helyes voltát elismerem, nem helyeslem azt a formát, melyben ezt a mozgalmat megindították. Egy oly nagy szabású közlekedési vállalatnál, mint a miénk, a formákat szigorúan be kell tartani, éppen úgy, mint a rend és tisztelet követelményeit. A társaságnak ugyanis nagy felelőssége van úgy a szekerővarossal, mint a közönséggel szemben s ügyelni kell, hogy a teljes biztonság megőrzéséért. Ha makszemnyit is engednek az elvből, megbomlik a nagy mű, amelyhez oly sok fő gondokozása és munkája szükséges. Nem helyes tehát a utokban előkészített gyűléseket és emlekedéseket, mikor mindennek megvan a maga rendes, nyílt szolgálati útja. A mai gyűlésen humanitástól jelent meg, hogy eloszlassa a fennforgó feleletéseket és visszaadja a résztvevőket oly veszes határozattal, mely bamba keverne az alkalmazottakat és esetleg csorbát ejtene a társaságnak harminc éves szepitelen jó hírűvén.

A maga részéről elismeri, hogy az anyagi érdekek előmozdítása céljából indított mozgalom igaz és helyes s ezt, mint igazat, mindig szem előtt is tartotta. Már régebbi idő óta dolgozott az új szolgálati rendtartásról és az új illetmény-szabályzatot, melyet most eltebe is lepettek. Mindkét szabályzat olyan, mely hivatva van jelentékenyen javítani az alkalmazottaknak úgy erkölcsi és társadalmi, mint anyagi helyzetén. A szolgálati rendtartásról a törvény előtti egyenlőség, az igazság és méltányosság elve érvenyesül, míg az új fizetési szabályzat lehetővé teszi a gyorsabb fokozatos előléptést és a magasabb fizetési fok elérését. A szolgálatnak egyenlő mértékben való felelősségére az új szabályzat biztosítékot nyújt s jogi és anyagi helyzetük megszilárdul. Az igazgatóság rendelkezései az osko lik továbbá a szabadnapok egyszerű beosztásáról, a fölebovalókat nyilvános bányamódra utasítja, megadja a fizetési felelősségkorlatra való bevonulást, vagy betegség esetre. Az új szabályzat méltányosabban rendezi a lakber-

moruvá. töprengővé tette ez őnt? Pedig nem volt igaz. Ruhám, amely Párisból érkezett, remek műve volt az izléstelenségnek.

— A ma esti meg kiálthatatlan.

— Azt hiszi? És ezeket a szenvedélyes színű virágokat mégis kedvelnie kellene. Hát nem prédikálja-e lépten-nyomon: szerelem, szerelem... szenvedély, szenvedély!

— De nem a csináltat, a mesterségeset, mint amilyenek ezek az ön virágai, grófnő, az ön szalagjainak a hamis színei, az ön legyezőjén ez a hamis török nő... mint ön maga...

— Eh! — szót a grófnő és gyorsan megfordult.

— Boesánat. Tévedtem. Egy kicsit zavaros a fejem. Itt olyan jó illat száll, amely az idegeimre hat.

— Bravo! Így már jól van! — mondotta Laura, szép fejével bólintva és a legyezőt könnyedén mozgatva.

— Tévedtem. Ön nem hamis. Ön nagyon igazságos. Ön nem ígért nekem semmit sem és nem is tartott meg semmit. Attól fogva, hogy először megpillantottam őnt, itélem meg: ön változatlan maradt. Szerencsét kívánok önnek. Ön jellem, Laura grófnő. A közönyösség, az apátia jelleme keverve, hogy úgy mondjuk, a hiúság egy okos adagjával. Szép jellem; csodálom őnt.

— Mit gondol, férjhez megy Teresa Realjo az unokabátyjához, Mariohoz? — kérdezte a grófnő egy könnyű ásitást fojtva el.

— Ez a házasság, úgy látszik, épp úgy szórakoztatja őnt, mint az én képtelenségeim. Jobb volna önnek, ha a színházba menne.

— Kösönöm, mindegy nekem. Ha akarja, akár éjjel itt maradok. Itt is szórakozom.

— Mi indíthatná őnt könnyekre, Laura?

— Ön a keresztneven szólít, úgy rémlik nekem... lassan mondta ezt, hidegen, sürke pillantásával erősen megnézve a férfit.

— Azt kérdeztem, hogy mi indíthatná őnt könnyekre, Mornule grófnő?

— Nem tudom... nem tudom. De vala-

minek kell lennie, ami képes erre. Majd meg fogom találni.

— És megmondja akkor nekem?

— Talán. Örülne, ha látná a könnyeimet?

— Nem fogom látni őket — felelte Sanseverino lehajtott fővel.

— Eh — mondta a grófnő és a vállát vontta.

És fölkel, hogy a köpenyét magára öltse. Lementek a lépcsőn, karonfogva, némán, nem nézve egymásra. A kocsinál Sanseverino mélyen köszönt a kalapjával.

Laura mosolygott.

— Eljön később a színházba Sanseverino?

— Minek?

— Mert mindenki eljön.

— Nem, a klubba megyek, játszani.

— És ez szórakoztatja őnt?

— Eppenséggel nem. Minden céltalan. Minden. Jó éjszakát grófnő.

— Jó éjszakát Sanseverino herceg.

Szeptember derekán minden néma volt. Köröskörül a Campagnán mélységes hallgatás. Időnkint egy-egy kocsis zaja volt mindig hallható, amely az országuton rohogott el. Lent a villában néhány szolga aludt a csarnok padjain. Egy parasztleány fűrkészve nézett ki az ablakon, egy kukta halkán rendezte a konyhában az ezüst-érvöszközt. Laura grófnő nem szerette falun a lármát. Ő maga kedvene helyiségében tartózkodott, amely egy kicsit szalon, egy kicsit veranda, egy kicsit télikert volt, s ahol a függönyök a fényt tompították, ahova a tél lehellete kellemesen beáradt, egy szökőkút a levegőt lehűtötte, s virágok gyönyörködtek a szemet. A grófnő fehér esikpékkel fűdött fehér kashmirba burkolva, hajátan és keblén fehér rózsákkal egy amerikai hintaszékben ringatta magát.

— Azt akartam önnek mondani Sanseverino — folytatta az ő esőbös, puha hangján — hogy Capodimonteban október végeig maradok.

— Olyan sokáig! Pedig nem szeret itt nyaralni, sohasem szerette a vidéket!

— Azt hiszi? Valójában nem tudom, szeretem-e, vagy nem. Hanem a békéje vonz, lebilincsel. A városnak most borzalmasnak kell lennie, bizonyosan le van perzselve a naptól, meg van mérgezve a portól és tele van közönséges néppel és lármával. Milyen nagy lehet most ott a forróság! Este, ha a teraszon vagyok, Nápoly úgy tetszik nekem, mint valami füstölő gőzmasina. Hát az ön Sorrentója! Hogyan hagyta oda?

— Ó, Sorrento pompás, elegáns. Az ön összes ismerősei ott vannak s mindenki kérdezi, hogy miért nincs ön is ott?

— Ön is kérdezi ezt úgy magától?

— En már nem merészelek semmit sem kérdezni, azt ön tudja. Az ön barátai azok, akik — glosszákat csinálnak, sejtésekkel foglalkoznak...

— Mit mondanak?

— Azt sohasem fogom ismétlni.

— De nekem csak elmondja?

— Parancsra?

— Parancsra.

— Azt mondják, hogy önnek szeretője van. A grófnő erősebben nézett rá és így szólt:

— Hiszi ön, hogy szeretöm van?

A herceg úgy érezte, hogy megremeget testében és ezt felelte:

— Nem hiszem.

— És miért?

Sanseverino hallgatott. A grófnő leszakított egy rózsát a mellette lévő kosárból és a hercegre dobta. Ez röptében elvágta és hosszasan szitta illatát, azalatt Laura figyelmesen vizsgálta őt. Hogy megcsókolt-e a rózsát, vagy csak az illattól mámorosodott-e el?

— Mondja csak Sanseverino, sokat gondolt Sorrentóban Nápolyra?

— Mit jelentens ez grófnő?

— Azaz Capodimontéra.

— Capodimontéra?

— Ugy értem, hogy én rám! — mondta Laura fűdalmisan rezgőhangon, s egy kissé elpirult. A herceg meglepetten nézett rá, de a grófnő nem hagyott neki időt arra, hogy feleljen.

— Tegnap, tegnapelőtt egy titokzatos szék

illetményt Mindezt pedig azért teszi az igazgatóság, hogy az alkalmazottak jóléte és boldogulása biztosítottassék. A szolgálati rendtartás és illetmény-szabályzat, amely a társaság és alkalmazottak közti jó viszony alapját képezi, teljes mértékben valószínűleg meg a jogos, méltányos, a szükséges követelményeket. Szilárd alapra helyezni az alkalmazottakat, védőbástyát képez, melyen belül jogaikat vedhetik.

A vezérigazgató beszédét szünni nem akaró taps és éljenzés követte, mire az igazgató kíséreléssel reggel hat óra után eltávozott.

A hangulat azonban már ekkorra annyira elmérgesedett, hogy az igazgató engedményei sem nyugtatták meg a felizgatóit kedélyeket. A résztvevők ragaszkodtak a memorandumban felsorolt 12 pont teljesítéséhez. Mivel erre nem kaptak határozott választ, fél hétkor az elnök kihirdette a határozatot:

— *Sztrájkolni fogunk!*

Harsány éljenzés és taps követte e kijelentést. Erre *Czajlik* rendőrtanácsos, aki a gyűlésen mindvégig jelen volt, felhívta a sztrájkolókat, hogy békésen viselkedjenek és minden rendezárástól tartózkodjanak.

Ezzel a gyűlés fél hét után véget ért. A kalauzok és kocsivezetők egy darabig még a gyűlés helyén maradtak és részben nyolc órákor testületileg vonultak át a Zuglói Schütz-féle nagy sörözőkba, ahol a sztrájk-tanya van.

(A sztrájk-tanyán.)

A sztrájkoló kalauzok és kocsivezetők a Zuglói Schütz-féle vendéglőben ültették föl a sztrájk-tanyát. Reggel nyolc óra után vonultak ide s eleinte asztalok köré csoportosulva, a mozgalom eredményéről vitalkoztak. Amikor azután kifogytak a szóból, előkerült a kártya és csakhamar vígan folyt a játék. A fáradtabbak, akiket nagyon kimerített az éjszakai virrasztás, a bokrok árnyékába húzódtak és köpönyegjüket leterítve, néhány perc múlva elnyomták őket az álom.

A sztrájk-tanyára való vonulás közben a Hermina-úton a sztrájkolókat egy villamos kocsival találkoztak, amelyet egy ellenőr vezetett. A sztrájkoló hangos *abog!* kiáltásokkal fogadták és a vérmesebbek követek hajigáltak a kocsira, amelynek néhány ablakát be is szúrták. A rendőrök rögtön közbeléptek és *Buday* Emilt, a sztrájkbizottság elnökét, aki szintén a közelben volt, le skarták tartóztatni. Társai azonban védelmére keltek és igazolták, hogy ő nem dobált, mire a rendőrök ismét elboesatották.

A sztrájk-tanyaúli szolgálat vendéglő kertjében a zenepavillont szemelte ki a sztrájkbizottság rezidenciájával. Onnan indultak ki a különböző jelszavak, amelyekkel a hangulatot ébren tartani igyekeztek.

Fél 12 óra tájban változni kezdett a sztrájk-tanya képe. Asszonyok érkeztek egymásután, kosarukban hozva az ételt. A kapunál őrt álló két kalauz

olvastam egy titokzatos könyvben. Ezt a szót: ideál. Ne nevessem, ismertem én ezt a szót, de nem értettem jól, hogy mit jelent. Az elvonuló felhő az ideál... nemde? A melódia, amely emlékeztünkön átsuhan? Kép, amelyet csak képzeletünkben festünk meg? Vagy valami imádott fantom? Ugy-e mindezt jelenti az ideál?

— Mindezt és még más egyebet, grófnő.
— O barátom, önnek kell, hogy ideálja legyen, akit szeret. Mondja meg nekem, melyik az?

— Nem mondhatom meg önnek.
— Es... hogyan... hát talán nem szeret engem? — S Laura szeme felragyogott.

— Bizonyára, de az ideálokat nem fogom önnek megnevezni.

— Jól van, ne nevezze meg, ismerem. Eltaláltam. A szívem proféta lett. Az ön ideálja az a nő, aki önt szereti. Vigasztalódjék és adjon hálát istennek. Az ideál éli: szeretem önt Cesare.

— Ne tréfáljon Laura.
— Nem tréfálok, szeretem önt!
— Téved talán.
— Nem tévedek... szeretem önt.

Egyre halványabb és halványabb lett. Ajka remegve rándult meg.

— Eszedem Laura, ne hazudjék. Maradon szép, gonosz, esábitó; de közönyös, megközelíthetetlen, megsebezhetetlen. Ha azt akarja, hogy imádjam önt, mondja, hogy nem szeret.

— Nem értem önt, ön örült Cesare; tudom, hogy szeretem önt.
— Isten önnel, Laura!
— Reményem, nem megy el.
— Megyek... Isten önnel!
— Cesare! Cesare!

Kinyitotta az egyik erkélyablakot. A nap szuró fénye ráesett. Kihajolt a párkányon és lekiáltott:

— Már régóta, Cesare! Az első, a legelső pillanattól kezdve!
— Annál rosszabb! — felelte a férfi és lehajította a fejét.

— És eltűnt az út messzeségében...

egyre gyakrabban nyitogatta a kis kaput, a rokonok, barátok serege mind nagyobb volt. A csömöri-úton végig jöttek az asszonyok egyik kezükben a kosarat cipelve, a másikkal gyermekeiket vezették, vagy ölbeli csecsemőiket vitték.

Benn a sztrájk-tanyán egyre mozgalmasabb lett az élet. Az asszonyok szapora bőbeszédűséggel mondták el, hogy milyen az élet a városban. Nagy lelkesedést keltett az a hír, hogy a rendőrség beszüntette a forgalmat, mert több baleset történt. A hír természetesen nem volt igaz és csak arra szolgált, hogy a hangulatot fokozza.

A rendőrség attól tartott, hogy a sztrájkolók a vágányok ellen merényletet intéznek, hogy a sineket fűlcsakítják, vagy a felsővezetékét elvágják, végül az a hír is elterjedt és a sztrájk-tanyán beszéltek is róla, hogy a járó kocsikat megdöböljék és a vezetőket inzultálják. Ezért aztán a sinhalózatot mindenütt rendőrőráratok őrizték. A főbb megállóhelyeken és a kocsivezetők mellett is rendőrök állottak.

A hangulat a sztrájk-tanyán egészen estig vig volt. Legfeljebb az kellett egy kis elkeseredést, hogy körülbelül mintegy száz sztrájkoló otthagya a tanyát és jelentkeztet szolgálatra a társaságnál. A bizottság ezért elhatározta, hogy az összes sztrájkolókat együtt tartja s éjjelre nem ereszi haza őket. Ott is alusznak valamennyien a Schütz-féle vendéglőben.

Este fél kilenc tájban *Szeless* Adorján látogatott el a sztrájkolókat közé s beszédet mondott nekik. Szavai azonban nem keltek hatást.

(A társaság intézkedései.)

Az igazgatóság, hogy a közönséget megnyugtassa, falragaszokon hirdetményt tett közzé és ezen az úton tudatta azokat az igazán célszerű és helyes intézkedéseket, amelyeket a sztrájkmozgalom idejére életbe léptetett. A hirdetmény szövege szövezerint a következő:

Hirdetmény.

Társaságunk forgalmi személyzete a mai napon beszüntette a munkát. Amidőn ezen, az igazgatóság által el nem hárítható körülményről a t. közönséget értesítjük, egyúttal közüldomásra hozzuk, hogy az alulírott igazgatóság megtett minden intézkedést, hogy a forgalmat ezen nehéz viszonyok között is fenntartsa.

A forgalmi személyzet munkamegszüntetése következtében a forgalomnak némely korlátozása vált szükségessé, amit a következőkben hozunk közüldomásra:

1. A mai naptól kezdve további intézkedésig a forgalmi kezdőpontoktól az első vonatok reggeli 6 órákor fognak indítani.
2. A nyugati pályaudvar—óbudai, valamint az álló-úti keszárnya—városihez viszonylatban, nemkülönben a Kelenföld—sóstúródi szarnyvonalon közlekedő vonatok további intézkedésig beszüntetnek.
3. A Központi városháza—Úpest között közlekedő vonatok csak a Nyugati pályaudvarról, illetve a Nyugati pályaudvarig fognak közlekedni.
4. A Központi Városházától, illetve a Lánchídtól a Zuglói úthoz közlekedő vonatok csak a Szeplőnag utca felől fognak közlekedni.
5. A Központi városházától a Hűvösvölgybe nem indítanak közvetlen vonatok; a Hűvösvölgybe való közlekedés a Fogaskerekű vasútnál való átszállás útján történik.
6. Kőbányára a vonatok nem a Központi városházától, hanem a Kalvin-térről indítanak.
7. Közúthoz a vonatok nem a nyugati pályaudvarról, hanem a Katvin-térről indulnak.

Mintnyom pedig a sztrájkmozgalom tartama alatt a rendes menetrend fenn nem tartható, ennekorva a társaság a reduktált forgalmi teljesítményekhez képest, melyek előreléthatólag csak rövid ideig fognak tartani, a rendes tarifaikkal szemben további intézkedésig mérsékelt menetdíjakat léptetett életbe, melyek a következők:

- a) 12 filléres szaka jegyek, melyek az illető szakaszon vonalmegszakítás esetén, átszállás mellett való közlekedésre is jogosítanak.
- b) 20 filléres jegyek, illetve a megfelelő bérlet-cserejegyek, melyek a kelenföldi, zuglói és hűvösvölgyi viszonylatok kivételével, azonban az úpesti és kőbányai vonalon a III. osztályt beleértve, minden irányban való átszállásra jogosítanak.
- c) 30 filléres jegyek az úpesti, kőbányai (II. oszt.), kelenföldi, széplónai és hűvösvölgyi viszonylatokban, melyek azon irányokban, melyekben a közvetlen vonalak közlekedése beszüntetett, átszállásra is jogosítanak.
- d) 8 filléres gyermek-jegyek, melyekkel minden irányban közlekedhetnek.

Alulírott igazgatóság minden rendelkezésére álló eszközrel a szabályszerű forgalomnak a legelőrevidőbb idő alatt való helyre állítására fog törekedni; eddig is tisztelettel kérjük a t. közönséget, méltóztassék a forgalom fönntartására irányuló törekvésünket jóindulattal támogatni.

Budapest, 1900. évi június hó 24-én.

A budapesti közúti vaspályatársaság igazgatósága.

(Balesetek.)

Három baleset, illetve szerencsétlenség történt ma a közúti vasut vonalain. Az első délelőtt tíz órákor történt, amikor *Mayeresik* András galiciái születésű 47 éves nagyszámot ütötte el egy villamos kocsi a Kerepesi-úton 45. számú ház előtt. A szerencsétlen embernek mindkét lábát összeroncalták a kerekék. A Rókusba vitték.

Délután három órákor a Ferenc József-híd budai oldalán lévő első megállónál a 150. számú villamos kocsi, amelyet *Berger* Imre ellenőr vezetett, nekiszaladt az előtte álló 156. számú kocsinak. Az utasoknak szerencsére semmi bajuk sem esett. A kocsik ablakai mind összetörttek.

Délután 5 órákor a Kerepesi-úton, a Csokonay-utca táján *Weisz* Miksa villamos vasuti lakatos által vezetett 458. számú villamos-kocsi elgázolt egy ismeretlen napszámot. A szerencsétlen haldokolta egy viték a Rókusba.

Legujabb.

Ma éjjel újabb fordulat állt be a nap szencziójában. Az intéző bizottság, amely napközben többször tanácskozott, belátva a magára vállalt nagy felelősséget, éjtélkor azt a javaslatot terjesztette a sztrájkolók gyűlékezete elé, hogy újabb kérelemmel forduljanak az igazgatósághoz. Tokintett arra, hogy a társaság legelőbb kívánságait már készséggel teljesítette, még csak azt kérjék, hogy minden második ében fokozatos előléptetésben részesüljenek és hogy minden héten egy szabad napjuk legyen. Ha ezt az igazgatóság megadja, készek munkába állani.

A sztrájkolók gyűlése egyhangulag hozzájárult az előterjesztéshez és tizenkét tagu küldöttséget menesztett *Jellinek* vezérigazgatóhoz, hogy kérelmüket előterjeszszék. De a küldöttség a vezérigazgatót nem találta az igazgatósági épületben, mert az ében töltött éjszaka után kimerülve, ma korábban hazament. Nagyon valószínű, hogy a mai nap folyamán a sztrájkolók küldöttsége újra meghallgatást kér a vezérigazgatótól és ezzel rálep arra az utra, amely elvezet a sztrájk megszűnéséhez.

HIREK.

Budapest, június 24.

— BUDAPESTI NAPLO. Június 15-én új előfű és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról déjelekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fűrdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a címváltozásról értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztassanak tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszaradni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigorúan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— Személyi hír. *Milán* király ma délelőtt Karlsbadba, *Gjorgjevic* szerb miniszterelnök pedig Marienbadba utazott.

— Egy iskolagazgató jubileuma. Szép ünnepegy folyt le ma délelőtt a VIII. kerületi községi polgári fiúiskola díszteremben. *Ullrich* Gyula, az iskola igazgatója volt az ünnepelt, aki ma töltötte be a tanári pályán való működésének harmincadik esztendőjét. A jeles tanterfűt: ez alkalomból igen számosan üdvözölték, első sorban *Wlassics* Gyula kultuszminiszter, aki *Morin* Emil osztálytanácsossal tolmácsolta elismerését.

Az ünnepegyt *Paldóy* Menyhért ódája nyitotta meg, melyet utóbb az intézet daloskőre el is énekelt. Zenéjét *Kontor* Elek énektanár, az ismert fiatal zeneszerző írta, lelkes tapsra készítette a közönséget. Azután *Rapesányi* István tanár mondott lendületes beszédet, melynek végzetével leleplezték az ünnepeltnek sikerült arcképet. Az üdvözlések során *Morin* Emil kultuszminiszteri osztálytanácsos átadta *Ullrich* igazgatónak *Wlassics* üdvözlő levelét, s néhány szóval tolmácsolta a miniszter elismerését. A főváros tanügyi osztálya nevében gróf *Festetics* Géza tanácsjegyző mondott köszönetet az ünnepeltnek sikereiben gazdag, hosszú fardozásáért, az országos polgári iskolai tanaregyesület üdvözlését *Lád* Károly elnök adta át, míg a volt tanítványok nevében *Saskódy* József tanító mondott sikerült beszédet. Miután az

igazgató meghatottan köszönte meg az ovációkat, a daloskör néhány népdalt adott elő, s az ünnepség a Rákóczy-induló végső akkordjaival ért véget. Délben társas ebéd volt a Magyar tanítók kaszinójában.

— **Változás a ferenczrendiek házában.** *Edu* Sándort, a ferenczrendiek belvárosi házában priorját már fűlítették az esztergomi egyházmegye világi papjai közé. Julius elsője vezeti a zárda ügyeit, azután megválik állásától, amelyet tíz év óta viselt s kilép a rend kötelékéből, amelyben harminckilenc évet töltött. A ferenczvárosi plébánián fog azután működni, mint főkaplán és hitoktató s erre az állásra *Vasary* Kólos bitorosérsek herceprímás most nevezte ki. A ferenczrendiek szeretházában már a régi tagok közül csak négyen vannak; a többi mind világi pap lett. A négy közül kettő marad csak a jövő hónapban a klastromban; ezek vezetik a ház ügyeit, míg a szigorított szerzetelgok megérkeznek. A régi rendtagok egész a legutóbbi időkig tárgyaltak a szigorított rend új provinciálisával, engedje meg, hogy akik világi papokká lenni nem akarnak, a budapesti társasházban élhessék le napjaikat, de a provinciális kérelmük teljesítésére nem volt hajlandó.

— **Gutenberg-ünnep.** A budapesti nyomdászokörök fényesen ünnepelték meg ma *Gutenberg* János születésének ötszázéves fordulóját. A fővárosi Vigadó nagyeremétfő zsúfolásig megtöltötte a nagyszámú közönség, amelynek soraiban a főváros közéletének nem egy kitűnőjét láttuk. Az ünnepélyt az egyesített nyomdászdalárdák nyitották meg a *Gutenberg-émlék* című alkalmi énekdarabbal. Utána *Grossmann* Miksa mondotta el előző megnyitói beszédét, amelyben ismertetve a nap jelentőségét és a nyomdászoktatás szolidaritására buzdította. Ezután *Gabzán* József szavalta el lendületesen *Mórocz* Jenő *Gutenberg* című szép alkalmi költeményét.

Erre gr. *Vászy* Vilmos mondotta el ünnepi beszédét. A közönség már megjelenésekor zajos éljenzéssel fogadta. Beszédét a modern hírlapirodalom feladatainak s nagy erkölcsi felelősségeinek taglalása után így fejezte be:

„Az a kevés töredék, a mi *Gutenberg* életéről reánk maradt, szimbólum. Már a mestert üldözte a vállalkozás szelleme. *Fust* személyében. Sokat kellett szenvednie, vándorolnia, nélkülöznie. A megváltók sorsa ez, mert egyesek szenvedése ad üdvösséget és megváltást az emberiségnek. A mester e szenvedéseiből kijuttatott utódainak, az írónak és nyomdászoknak is. Az író agyvelőjét, idegeit emésztli, hogy szolgálhassa a szabad gondolatot. A nyomdász az ólombetűk légkörében viaskodik, teszi kockára egészségét, hogy haladékon az emberi kultúra és szabadság. De szívesen szenvedett a mester, mert képje tette a kint a legkisebb eszme és szívesen aldoznak utódai, rajongnak, élnek-halnak a nyomtatott betűért, mert ez a megváltás! — Igen, a megváltás szimbóluma minden nyomtatott szó. A kéz művészete és munkája, a szellem ragyogása és alkotása, a nyomtatott szóban egybeforrtak. Ha egykor a szellem és a kéz munkái testi erővel egyesülnek, győzhetetlen sorokban tömörülnek, mint egybeforrtak a nyomtatott szóban, nemcsak szabad lesz a gondolat, de meg is testül az igazi népszabadságban. Akkor emlékeztünk vissza, mi volt *Gutenberg* sajtójának első terméke; a biblia, amely hirdeti az igazságot; egy az Isten! Az lesz az igazi jubileuma, ha a hatalmas gépióriások öntik magukból a kinyilatkoztatást: egy az ember! Egyenlőjü a boldogságra!”

Hosszantartó taps és éljenzés volt jutalma a gyönyörű beszédnek, amelynek vezetésével dr. *Décsi* Lajos egyetemi könyvtár-tiszt ismertette a nyomtatás fejlődését. Az ünnepélyt *Bokányi* Dezső beszéde zárta be, aki a munkások nevében szólott.

A betűk — ugymond — már kétszer állottak győzelmesen a csata tüzében: a francia forradalomban és a 48-as európai szabadságharcban. De az lesz a betűk igazi harca, ha majd harmadszor állanak harcba azokért, akik velük dolgoznak: a munkásokért!”

A közönség a daloskör indulója közben osztott szét.

— **Magy tüz.** *Nisna* nyitramegyei községben tegnap délután 4 órakor tűz ütött ki s rövid idő alatt számos pajta, sok takarmány, házi állat stb. pusztult el. A kár igen jelentékeny.

— **Washington-szobor Párisban.** Az amerikai szabadságharc vezető szellemének, Washingtonnak ércszobrát, melyet az Egyesült-Államok ajánlottak fel ajándékképpen Franciaországnak, tegnap megérkezett Párisba. Az óriási méretű szobrot darabokban szállították. — Havretől Párisig is hajón, a Szajján — és ünnepélyes leleplezése a Jena-téren július 13-ikára van kitűzve. A szobor alapja egy négy méter magas amerikai gránit, ezen lesz elhelyezve Washington lovas szobra, mely 7 méter magas és csaknem 6000 kilogrammot nyom.

— **Megszökött fegyeno.** A marburgi rendőrség értesítette a főkapitányságot, hogy *Spindler* Alajos nevű fegyenc, aki hatóság elleni erőszak büntetése miatt három évi sulyos börtönrre van ítélve, onnan e hó 19-én megszökött. Az illető fegyencruhát viselt, erősen kopasz, 43 éves, 166 cm. magas, testalkata erős, egészséges arcszínű, haja, bajsa szőke, szemei kékék, hajlott orra van. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Egy anya rémítette.** *Kézdí-Vásárhelyen* egy csizmadia felesége megölte négy gyermekét. Úrának durva, iszákos természetű kőszette a borzasztó tette, *Csiszár* Áronné, született Nagy Teréz tegnap éjjel korhelykedő férjével összeesve, reggeli három órakor négy kis gyermekét felkötötte, felöltöztette és bevitte Oroszfaluba, hol a Molnár Józsiás-féle mülmalom gátjánál előbb mind a négy gyermekét megfojtotta, azután bedobta őket a Kászón vízbe. *Csiszár*né egy ideig még habozott, azután beugrott a folyóba ő is. A molnárlegények, kik a munkához akartak fogni és a felgyűjtött vizet a malomra akarták bocsátani, észrevették a faldokló asszonyt, és nagy nehezen kimentették és életre kellették. A már megnyitott szilipen a víz alázuhogva, a moderben megtalálták a négy kis hullát. A legnagyobb gyermek öt éves, a legkisebb három hónapos volt. A gyilkos anyát a molnárók vették őrizet alá, míg a csendőrség, melyet a rémesetről azonnal értesítettek, megérkezett. Eközben villámgyorsan terjedt el a hír a városban s nemsokára óriási közönség gyűlt össze a borzalmas színhelyen. A nép meg akarta lincselni *Csiszár* Áronnést s csak a rendőrség és csendőrség erőleyes közbe lépése akadályozta meg e szándékának végrehajtásában. Az anyát az ügyészség fogházában helyezték el, a négy szegény kis teremtet pedig beszállították a törvényszék bonctárázába.

— **Nagy betörés Bécsben.** A bécsi rendőrigazgatóság értesítette a főkapitányságot, hogy e hó 19—20-ika között éjjel a IV. kerületi Heu-Gasse 33. szám alatt lévő házban betörés történt, amely alkalmal onnan 16.000 korona értékű pénz s értékpapírt loptak el. Az egyik tettest *Pravda* Hubert munkás személyében kinyomozták s letartóztatták. Az illető már többször volt büntetve. Társa *Blecha* Ferenc, helyesebben *Schlesinger*, bécsi születésű, 21 éves nőten gvári segédmunkás megszökött. A betörőnél mintegy 4000 koronányi készpénz van, s nála van az osztrák-magyar bank 40.934. számú záloglevele, egy 2000 korona értékű osztrák papírjárdákról szóló kötvény és az 54.017/18. számú olasz vörös kereszt sorsjegyek.

— **A mikroszkopikus fotográfia feltalálója.** Érdekes öreg ur halt meg pár nap előtt Párisban: *Dagron*, a mikroszkopikus fotográfia feltalálója. *Dagron* Páris ostroma alatt csinálta találmányát, melynek segítségével egy négyszögcentiméter kiterjedésű papírosra több ezer sor írást lehet lefényképezni. Az ostromolt város annak idején használt is vette ennek a találmánynak és a bekerített városból több mint százszor ilyen mikroszkopikus telegrammot küldtek szét léghajókkal. *Dagron* 82 éves volt, mikor meghalt.

— **Szerelmi dráma.** A Szövetség-utca 8. szám alatt lévő házban szerelmi dráma történt ma. Ott lakik már hosszabb idő óta *Iszalovics* Juli 21 éves rendőri felügyelőt alatt álló leány, akinek napes látogatja volt *Neubauer* Ferenc 20 éves facér kereskedő-segéd. Nagyon szerették egymást, de egyiküknek sem volt annyi keresete, hogy a mindennapi kiadásokat fedezhették volna. Ma hajnalban mindketten elmentek maltna s azzal tértek haza, hogy elemésztek magukat. Felhajították egy liter denaturált spirítust, amelytől mind a ketten rosszul lettek, úgy, hogy a mentőket kellett segítségül hívni. A leányt eszméletlenül vitték a Rókus-kórházba, a fiatal embert a lakoson hagyták.

— **Az idegenforgalom Párisban.** A kiállítás megnyitja óta óriási módon felszaporított a Párisba jövő idegenek száma. A vasúttársaságoktól havonként nyilvánosságra hozott statisztikai kimutatások fényes bizonyítékai a kiállítási Páris vonzó erejének. A Gare du Nordon érkezett április 15-ikétől június 15-ikéig 1,522.000 utas. A Gare de l'Esten csak májns hónapban 1,371.000. A Gare St.-Lazare és Gare Montparnasseon pedig két hét óta, június elsőjétől 15-ikéig 1,009.572 utas jött Párisba.

— **Öngyilkosok.** *Schurdl* Mór alsó-dabasi születésű huszonkilenc éves izraelita borvevőszőlő a leszámitoló banknál ma délben az Erzsébet-kört 42-ik szám alatt lévő lakásán töbe lötte magát és meghalt. Tetteinek okát nem tudjuk. — Az éjjel tízenegy óra táiban a Ferenc József-hídről egy ismeretlen férfi a Dunába vetette magát s nyomtalanul eltűnt a habokban. Az öngyilkos a hídon egy vékony sétatbotot s fekete keménykalapot hagyott Z. B. betűkkel.

— **Rendőri hírek.** *Bialek* Antal 19 éves nap-számos tegnap este a Mester-utca 70. szám alatt lévő ház bontásánál saját vigyázatlansága következtében a második emeletről lezuhant. Súlyosan megsérülve vitték a Rókus-kórházba. — *Weisz* Samu fűszerkereskedő Nap-utca 21. szám alatti üzletében az éjjel 2 óra felé két ismeretlen betörő kulcsal be akart hatolni, de megriasztották őket, s az éj sötétjében elmenekültek. — *Tüz* volt ma hajnalban *Scherschmid* Oszkárban Uj-utca 8. szám alatt lévő vegyeszeti raktárban. Egy nagy tömeg dextrin, peostéviassz és sellak lett a tűz martalékává. A kar mintegy 350 forint.

— **Katonazene a Telefon Hírműködésben.** Ma este 8 órától 11-ig a *Telefon Hírműködés* előzetének szórakoztatására katonazene és cigányzenét közvitt. Közben 14 óra órakor felváltotta a Frankfurtról érkezett tözsdelőjeztést. 1210—10 óráig pedig a rendes esti olvasást tartja meg a *Hírműködés*, melyen a legújabb híreket és táviratokat olvas-tatja föl.

(x) **Linhart** Vilmos festő műtermében készülnek Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquareli stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképészeti bálterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

FŐVÁROS.

(*) **Jelölés.** A negyvenötös bizottság ma délelőtt ülést tartott, *Kléh* István udvari tanácsos elnöklése mellett. Ez alkalmal a bizottság a IX. kerületi ferenczvárosi róm. kat. lelkeszi állásra egyhangulag az eddigi adminisztrátort: *Kutz* Vilmost jelölte, a X. kerületben üresedésbe került városbírói állára pedig, szintén egyhangulag *Bürg* Ferenc fővárosi bizottsági tagot. A választás mind a két állásra, június 27-ikén, szerdán, délután lesz, a közgyűlés alkalmával. Az ülés végén *Tenczer* Pál fölkérte az elnököt, hogy mivel a törvényhatósági bizottsági tagságra a választások már októberben lesznek, hívja össze július végén, vagy augusztus első felében a 45-ös bizottságot, abból a célból, hogy biztosan meg lehessen állapítani, mely kerületben hány virilista van. Az elnök *Kléh* István ezt megígérte.

(*) **A székesfőváros vízművel.** *Kálinger* Mihály vezetékelte igazgató most terjeszti elő a vízművekre vonatkozó május hónapi jelentését. Eszerint az 1900. évre előirányzott 3,493,870 korona előirányzatot a 3,559,443 korona 73 fillér tényleges kivétel már az év elején fedezte. Május hónapban ellenőrizték 4082 ház belső felszerelését: ezek közül 855 volt hiányos. Beépítettek a múlt hónapban 22 darab vízmérőt, kicserélték 397 darabot és elavultokat 27 darabot. Május végéig 3231 darab vízmérő volt beépítve. A végleges vízmű második részének építési folyamatban van; a feltöltő munkálatok azonban a Duna magas vízállása miatt május hónapban szüneteltek. Májusban, a főváros egész területén 3,914,091 köbméter szűrt vizet fogyasztottak, míg a múlt évi májusban 3,889,276 köbméter. Ipari eciókra 291,725 köbméter szűrt vizet fogyasztott. A káposztasme-gyevi kutak vizének átlagos hőfoka 9°C volt, a Duna vizének átlagos hőfoka 13°C. A múlt hónapban sem üzemzavar nem fordult elő, sem vízhiány nem volt. A tisztai főorvosi hivatal a vízvezeteki vizről azt a véleményt adta, hogy május hónapban bakteriologiai, valamint vegyi szempontból tekintve, általában jó volt.

(*) **Az izlés fejlesztése.** Az iparügyi bizottság azt a javaslatot terjeszti a tanács elé, hogy az Országos iparügyi bizottság, valamint az Iparművészeti Múzeumnak adjon a főváros évi 4000—4000 korona szegélyt. Az Iparművészeti Múzeum segítségével kapcsolatosan a bizottsági ülésen *Wodianer* Artur azt az indítványt tette, hogy szőlítsák föl valamely alkalmas módon a hazai iparosokat, kereskedőket és gyárosokat, hogy a részükre szükséges plakátok, címlőhratok s egyéb effele cikkek elkészítéséhez igyekezzenek új, eredeti magyar motívumok felhasználására. Ezt pedig legjobban úgy érik el, ha az ilyen munkákra ők maguk pályázatot hirdetnek s aztán a beérkezett terveket az Iparművészeti Múzeum úján bíraltatják meg. Meg van győződve, hogy ez az intézet szívesen elvállalja a magyar iparművészeti érdekekben ezt a feladatot, sőt bizonyára hajlandó lesz a hozzáfordulóknak az idevonatkozó tanácsokat megadni. Az iparügyi bizottság helyeslőleg fogadta *Wodianer* indítványát.

(*) **Uj honpolgárok.** Ma délelőtt *Thalwitzer* K. os. és kir. hadapródiskolai növendék és *Sperling* Mór kereskedő tette le a honpolgári esküt, *Halmos* János polgármester előtt.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Ábrányiné bucsufőllépése.** *Ábrányiné-Wein* Margit vasárnap fejezte be fényes sikerű vendégjátékait a budai Nyári Színházban. Bucsuzól a *Piros bugyellárisban* lépett föl és *Török* Zsófi tüzről pattant szerepében épp úgy elragadta a közönséget, mint briliáns operette-szerepeiben a *Kornevillai harangokban* és a *Babában*. A kitűnő szubrett tehetségének rendkívüli gazdagságára vall, hogy a tősgyökeres magyar asszonyt épp oly zamatosan tudja megjeleníteni, mint amilyen finom és pikáns színei vannak a francia operette-alakok ábrázolására. Játéka eiben a szerepben is eredeti és természetes; nem utánoz senkit, nem folyamodik hatáson fogásokhoz; temperamentumának kedves elevenességével és szívéből vett hangok igazságával hódítja meg hallgatóságát. A magyar dalokat pedig annyi bajjal és vervevel tudja énekelni, mint *Blahány* kívül senki a mi színpadainkon. Vasárnap a magyar dalok egész bekrétját mutatta be. Szébbnél szebb nótákat énekel *Zimaytól*, *Káldytól* és *Dóczy* Józseftől s valamennyit viharos tapsok közt kellett megénekeznie, különösen a *Hm-Hm-nótát*, amelyet felülmúlhatatlan bravurral adott elő. *Ábrányiné-Wein* Margit mind a három este

fényes közönséget varázsolt a budai Nyári Színház körbe és a zsúfolt házak ritka lelkesedéssel ünnepezték a művésznőt, a kívül a jövő szezonban valószínűleg a Magyar Színház színpadán találkozunk, ha visszatér Párisból és külföldi utjáról, ahová legközelebb indul el. A nyári színház jó ensemble-lal vette körül kitűnő vendégét. Különböző díszeséret illeti *Faragó* pompás Peták káplárját, *Sebestyén* Török biróját és *Mihályi* Kósza Gyurkáját.

****Évzáró zenevizsgák.** *Siposs* Antal magán zeneakadémia kiművelési zongorasztályának évzáró zenei matinéja vasárnap délelőtt ment véghez a Royal-szálló dísztermében, mely egészen megfűtött azzal az előkelő közönséggel, mely ezen immár közel harminc év óta fennálló s eredményesen működő zeneintézet nagyobb szabású előadásait szokta látogatni. Tizenhat előhaladt növendék vonult a dobogóra, hogy tanúságot tegyen a mester kipróbált tanfennserege előnyeiről. A nemzetközi és hazai zeneirodalom legkiválóbb nevei szerepeltek a 39 számból álló műsoron, melyek mind élénk elismerő tapsokban részesültek. Csikos Sárika, Demko Ilonka, Deutsch Sárika, Devecsis Erzi, Formágyi Margit, Gerster Jolán, Gerster Margit, Gerster Isthmia, Jakovics Aranka, Martin Julia, Gvagyovszky Sarolta, Farkasné, Schweidel Tóni, Schwob Károly, Szabó Emilia, Dobrynicky Stefi, Vágó Margit ugy magán, mint négy, hat s két zongorán való előadásaikkal excoláltak. *Siposs* Antal zeneintézete soha sem hagyja mellátás nélkül a magyar zeneirodalom termékeit. Ezuttal is *Argházy*, *Gaál*, *Siposs* művei s *Brahms* magyar táncal részesültek megillető figyelemben.

A magyar zeneiskola tegnap este folytatta vizsgálódásait a VI.—VII. ker. kör dísztermében, melyen *Káldy*, *Kuliffay* és *Schnöller* tanárok növendékei mellett még *Faludy* Károly (hegedű), *H. Kneifel* Róza (ének) és *Armandola* Aranka zongoratanárak növendékei is szerepeltek és sok méltatásban részesültek. *Liszt*, *Szekély*, *Mosonyi* s *Káldy* művei képviselték a magyar zeneirodalmat. (t. l.)

****Színész-növendékek vizsgálja.** *Horváth* Zoltán színésziskolájának növendékei mutatták be ma tehetségüket és fejlődésüket a nyilvánosság előtt. A vizsgálódás a Rottenbiller-utcai gyermekszínházban folyt le és a fágas nézőtér zsufoltság megfűtött érdeklődéssel ugy annyira, hogy sokan a folyosóról élvezték a jövő színészeinek színypróbálgatásait. A műsor a *Tarászó* című egy felvonásos vígjátékkal indult meg és mindjárt megismertett bennünket két szép tehetséggel: *Fekeli* Lajosossal és *Ughy* Dezsővel, akik főképp értelmes beszédükkel és meglepő rutinjukkal váltak ki. Kevesebb biztatás volt a két nő szereplő játékában, de a tapsból nekik is kiuntott, inkább barátságából. Az énekes pályára készülő növendékek közül *Lenkei* Irén, *Biró* Sarolta, *Kornai* Margit és *Hódosi* Jolán mutatkoztak be, bájos elevenességgel adva elő egy-egy dalt az ismertebb operettek-ből. Különösen *Kornai* Margit erős szubrett-tehetség, aki továbbra is helyes irányban vezetve még díszere válhatik az operett-színpadnak, míg *Biró* Sarolta eszmoszinpadi alakával tűnt fel. Előttük a *Tolonéból* adta elő *Angyal* Liszka magánjelentést *Balogh* Erzi. Már a szavaiata nagy intelligenciáról és kifejezőteljes hangról tanuskodott, de a hallgatóságot valódsággal meglepte érzéseteljes éneklődása, melyet meg kellett ismételnie. Később *Medea*ban *Czegeledi* Róza (*Medea*) és *Vécsei* Ilona (*Gora*) jeleskedtek és főleg *Medea* ábrázolójá iránt nyílvánult a sok taps. A kissaszony előkelő, nemes felvágást áruít el játékában, amelyen van még nagyon sok eszszolni való, de komoly igyekezet mellett még természet számára nagyon sok babér, igazabb is, őszintébb is azoknál a virágoknál, a melyekkel ma iskolatársai közt őt is elhalmozták. Végezetül a *Fajkos dalok* egyfelvonásos operette került színre és csaknem valamennyi növendék jutott benne kisebb-nagyobb szerepre. *Kornai* Margit, *Hódosi* Jolán és *Biró* Sarolta a befejezett mű keretében is meggyőzték a közönséget színpadra természetükről. Még vendégszereplés is volt: az intézet végzett növendéke *Balog* János a eszmatizistitót adta harsogó kacagás között. Mire vége volt az operetnek, már tizenegy felé járt az idő, ugy, hogy a gazdag és változatos műsor utolsó része, a *Már alszik* vigjáték elmaradt. A közönség így is pompásan mulatott, rengeteg sokat tapsolt és végül lelkesen megjelente *Horváth* Zoltán igazgatót és nejét, *H. Vukovich* Arankát, aki mint az intézet énektanárnoje szintén méltán büszke lehet a mai vizsgára. A tanárno, igen helyesen, főképp a kitűnő szövegkiejtésre és a finom hangvételre fekteti a főszűlt növendékeinek betanításánál és ebben az igyekezetében találjuk föl a mai szép vizsga sikerének egyik nyitját. (s.—t.)

****A Secessions-Bühne Budapestén.** A berlini *Secessions-Bühne* tansulata, amelynek igazgatója dr. *Martin* Pál, július 2-től kezdve a *Somossy*-mulatóban fog vendégszerepleni, *Halbe* *Jufus*ját, *Dreyer* *Próbajelöltjét* és *Hauptmann* *Takácsok* című darabját fogja előadni a modern irodalmi célok szolgálatában álló tansulat, amely ez idő szerint Bécsben vendégszereplé nagy sikerrel.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A kassa-oderbergi vasut nevelő és tápintézet.** Szeptemberben avatta föl a kereskedelmi miniszter a kassa-oderbergi vasut nevelő- és tápintézetét, amelyet a társaság avval a humánus céllal alapított, hogy alkalmazottainak lehetővé tegye gyermekeik iskoláztatását, ami eddig nagy nehézségekbe ütközött, mert a gyermekek a tíz-husz kilométernyire fekvő iskolákat hófúvásban, vagy nagy hidegben alig látogathatták. A társaság a nevelő- és tápintézetről díszes kiállítású könyvet adott ki, amelyben részletesen ismerteti az intézet keletkezésének történetét, célját, szervezeti és berendezését, amelynek mintaszűrségét a könyvben levő fényképfelvételek mutatják.

Száz év.

Budapest, június 21.

A magyar zene életkora alig száz esztendő. És ennek a száz évek a történetét egy hetvennyolc éves aggastyán írta meg: idős *Ábrányi* Kornél, aki az elmúlt század nagy eseményeinek tulnyomó részben nemcsak krónikása, hanem egyuttal szemtanúja volt.

Idős *Ábrányi* Kornélnek éppen most megjelent kötete: *A magyar zene a 19-ik században*, terjedelménél fogva is imponál. Az egész mű negyvennégy oktatívven 700 lapra terjed és két részre oszta, összesen száz fejezetből áll. (A párisi világlkiállításra készült és *Wlassics* miniszter támogatásával a *Rózsavölgyi-cég* adta ki.)

Az érdemes szerző három főkorszakot jelöl meg a magyarországi zene történetében. Az első a kereszténység fölvetelétől a 15-ik századig terjed. Ebben a korszakban a zene nálunk határozottabb cöl nem követett s csakis az egyház szolgálatában állott. Templomi énekek játszották a főszerepet és az orgona volt a vezérlő hangszer. Némi nemzetiesszinnel a vándor lantosok és hegedősök tarkították az akkori monoton zenét.

A második korszak a cigány muzsikuskok megtelepedésével s a reformált vallással kezdődik. A katolikus liturgiás és antifónás daloktól eltérőleg a Luther és Calvin-téle korakokban már a magyar népdal elemeire bukkannak. Ezekben az egyház mintegy szövetségre lép a néppel.

A harmadik korszak a 18-ik századé, ahol a magyar zene körvonalai már jellemzetesen rajzolódnak élénk és a világi stílus az egyház stílusa fölött önálló uralomra jut.

Magyar zenéről, műformákban jelentkező és a nagy modern áramlatokkal versenyző magyar zenéről csak a 19-ik században lehet szó. Hogy a magyar zene a 19-ik század elején mily nehezen fejlődött, mennyi akadályt gördítettek elébe maguk a magyarok, a főrangú világ képviselői, akik az internacionális zenéért lelkesedtek és gunyosolyltal nézték le a magyar zene uttörőit: ez a fejezet idős *Ábrányi* Kornél könyvének egyik legérdekesebb és legtanulságosabb részlete.

Megtudjuk ebből a fejezetből, hogy a gróf *Brunswick*-, a gróf *Festetic*-, a gróf *Zay*-, a báró *Prónay*- és *Nádko*-családokban passzióval művelték a klasszikus német zenét, de a magyar zenéről, mint valami abszurd dologról, tudni sem akartak. Csak egy magyar mágnás akadt, aki a magyar zenét fölkarolta: gróf *Fáy* István. De a gróf viszont túllélt a célon és hallatlan tulzássalval többet ártott a magyar zene ügyének, mint a kétkedők és az indolensok. A magyar középosztály, a gantry több fogékonyságot mutatott a nemzeti zene iránt. Az *Elek*-, *Kállay*-, *Pappszász*-, *Ócsári*- és a szabolcsi *Eötvös*-család körében fejlődött ki *Lavolta* és *Csermák*. De a finomabb izlés a nemesi familiák tulnyomó részéből hiányzott és a magyar zene támogatása abban állott náluk, hogy egy-egy cigánybandát pazar bőkezűséggel protezsáltak.

Jellemző adalék, hogy a század két első tizedében a hangjegy-nyomatásnak még híre-hamva sem volt Magyarországon. A magyar dalok, verbunkosok, hallgató nóták és táncdarabok hallás után vagy a cigányok közvetítésével szállottak oszladról-családra. Akadtak itt-ott *irástudó* zenészek is, akik a kedveltebb darabokat leírták s ugy adták tovább kézről-kézre.

A Magyar Tudományos Akadémia megalapítása után, amikor az irodalom és a magyar nyelv már a virágos stádiumába lépett: zene dolgában még mindig ott tartottunk, hogy *Roithkreff*-, a későbbi *Mátray* Gábor, a *Rezó* és *honi művészszerkesztője* és a magyar zene egyik lelkes fölkarolója, ilyen című nyomtatványt bocsátott közre a harmincas évek elején: „*Eredeti magyar nóták Rossini Szevillai borbély és Tolvajszarka operáiból vett motívumok után*”.

A Rossini olasz operái után készült eredeti magyar nóták szépen jellemzik ennek a korszaknak

az izlését. A magyar zenének csak ugy lehetett kilátása egy kis figyelemre, ha idegen operákból vett motívumokra alapították.

Szerző a magyar zenét — mint valamennyi nemzet zenéjét — két ősforrásra: a fáno és a népdal-zenére vezeti vissza. Fejlődésük folyamatára kellő világot vetni nehéz, részint azért, mert a 16-dik századig kevés az írott okmány, részint azért, mert a nemzeti motívumok nehezen választathatók ki az akkori stíl-kavarodásból. A Strassburgban 1577-ben megjelent *Pazzamezzo* *ongaro* (lassu) és *Saltarello* *ongaro* (friss) a később divatos *Palotás* és *Toborzó* ósének tekinthet. *Tinódy* *Sebestyén* krónikus énekeiben magyar ritmikai képletekre akadunk. Nyolc-tíz taktusra terjedt strófikus énekeiből képződtek a 19-dik század elején fölmerült első magyar zenei műformák: a verbunkosok, palotások, hallgató nóták és a különböző cifrázatok. Haydn szonátáiból nem egy periodus ment át a magyar szó és instrumentális zenébe. Sőt Beethoven remek hegedűversenyében is 5—6 taktusban ott olyan figurára akadunk, amellyel a magyar nóták zárulnak. A verseny utolsó tételében („a la Zinghera”) szintén magyar zenei motívumokra építette a tematikus kidolgozást.

Idős *Ábrányi* Kornél érdekesen analizálja, hogy a magyar zenei műformák miképpen törekedtek beleilleszkedni a nemzetközi zene nagy műformái közé és ennek a kaposán részletes méltatását adja a magyar zene uttörőinek, *Lavottának*, *Csermák*nak, *Biharinak* és *Rusicskának*, föl egészen *Egressy* Bóniig, *Rózsavölgyi* Márkig és *Erkel* Ferencig. A régi kurucdalok föl, a népdalokból rendkívül gazdag szemelvényeket ad és a magyar tánc zenei formáiról egész tanulmányt ír, tele új adatokkal és találatokkal, meggyőző fejtegetésekkel. A régi *Rákóczy-nóta* és induló eredetét külön fejezetben tárgyalja és a hiteles dallamot hangjegy-másolatban tünteti föl.

A könyv *Erkel* Ferenc működését ismerteti legszűlesebben. Sok új és kiválóan érdekes adatot emlit abból az időből, amikor *Erkel* Ferenc az 1837-ben megnyitott Nemzeti Színházhoz szerződött s amikor *Báthory* Máriáját, majd *Hunyady* Lászlóját megírta. Ezek a fejezetek egyszersmind teljes képét adják az akkori operai állapotoknak, a *Bartay*, *Ráday* *Gedeon*-féle igazgatásnak és művészi szempontokból az egész 40-es évtizednek. A cigány-naturalistákról, a magyar hangszer-ípar fejlődéséről, a magyar dalgyűjtelek keletkezéséről, a magyar zenekritika első kezdeteiről, a felszabad szereplő magyar művészeiről és azokról a világhírű idegen művészeiről, akik Magyarországot 1850-ig fölkeresték: rendkívül értékes visszaemlékezéseket olvasunk idős *Ábrányi* Kornél munkájában.

A kétet második fele (Második félélszázad) 1850-től 1900-ig fölél minden kiemelkedő mozzanatot és eddig homályban hagyott incidensekre is élénk világot vet. Meghatóan írja le a magyar zene küzdését és hatalmas diadalát az abszolútizmus éveiben. A nemzeti zene pártatlan hatással szállott szembe Magyarországon elnyomóival és a legszűtebb zsarnokság napjaiban emelkedett legmagasabbra azoknak a művészek zászaja alá állottak. Ebben az időben alakult át *Mosonyi* Mihály is, aki *Brand* nevet elvette és kozmopolita zenészből a legkiválóbb magyar zeneköltők egyikévé izmosodott. Ennek az átalakulásnak a történetét megkapó vonásokkal írja le a szerző, aki *Mosonyi* Mihálynak mindvégig benső barátja volt, éppen ugy, mint a második félélszázad domináló vezér-alakjainak: *Erkel*nek és *Liszt* Ferencnek.

Liszt Ferenc emlékét tulánának és kegyeletének egész erejével védi a rágalmak és félreértések ellen. *Erkel*nek és *Mosonyi* Mihálynak a helyét pregnáns fejtegetések kaposán jelöli meg a magyar műzene területén és teljes jóakarattal, szinte atyai ölmézzel foglalokzik a kisebbekkel is, akik a 19-ik század második felében föl egészen a mi napjainkig a magyar zene hivelvő szegődtek. Elnézése csak itt-ott hagyja el; csak néha válik szatirikussá, többnyire olyankor, amikor a magyar zene ellenségeivel vagy a cigánykodás sallangos barátjaival áll szemben. A 60-as évek oszárds-korszakról éles gunnyal nyilatkozik, csaknem olyan kiméletlen ironiával, mint *Gyulai* Pál a *Petőfi*-majmolókról és a *Széchenyieskedőkről*. Tolla ott is szatirikussá lesz, ahol az *intendánsok* fölött tart szemlélt, — de erről a témáról csakugyan difficile est satyram non scribere.

Részletesen megírja az Országos Magyar Dalos Egyesület történetét, fejtegeti a különbséget a nyugati és a keleti zene közt, reflektál *Mascagnira*, aki Olaszországban a magyar zenéről tart felolvasásokat, szól a zeneiskolák hivatásáról és végül eljut a roppant terjedelmű könyv epilógusához, ahol régi és hatalmas oszabárdját még egyszer teljes erővel a kozmopolita áramlatok ellen szegezi. „*Az a feladat, hogy nemzetiv tegyük az általánost, nem pedig, hogy az általánost megosszmissiítsuk a nemzetit.*”

Az öreg *Ábrányi* úgy áll előttünk, mint az öreg *Toldy* Miklós, aki még egyszer fölkapja öklelő dardáját, hogy lesújtja vele a tolokodó ideget.

Lehetséges, hogy nem mindenkit fog meggyőzni a szerző erős nemzeti érzése, de a könyv föltétlenül megérdemli, hogy minden művelt magyar elolvassa és hirdetett tanai fölött elmélkedjék.

Lehetséges, hogy sokan sovinizmusnak mondják a szerző követeléseit, de az is bizonyos, hogy ez a sovinizmus tisztelgeteméltó, mert egy hosszú és fáradságos élet szilárd következetessége úti rá a pecsétet.

Ez a nagy könyv időse *Ábrányi* Kornél testamentumának tekinthető. A leirt száz esztendőből a szevező élete is visszatükröződik s ez az élet nemes törekvésekről, nagy munkáról és ideális hazaszeretetről tesz tanúságot.

Artel.

EGYESÜLETEK.

(A budapesti artista egyesület) tegnap a Somossy-Mulató téli kertjében alapszabályok módosítása s az új tisztikar megválasztása tárgyában rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen előnknek *Somossy* Károlyt, titkárnak *Kovács* Sándort, alelnököknek *Steiner* Nándort és *Bott* Sándort választotta meg. A napokban küldötték kerestől *fől Rudnay* Béla főkapitányt, s a helygymiszter, ama célból, hogy az egyesület véget vetendő sok eddig nem hiába ostromolt éjjeli üzemeknek s egyéb dolgoknak, — szabályrendeletileg ghatja kimondani, hogy a fővárosban ezentel csak oly artista lépessenek föl, akik egyesületi tagok. Ezekért ugyanis az egyesület is felelősséget vállal s az illető tagok illetőségi helyet is nyernek, amennyiben megbetegedés vagy baleset esetén az egyesület fedezze minden költséget.

SPORT.

A hamburgi Derby. Ma dőlt el Hamburgban a 100.000 márkás német Derby óriás érdeklődés közt. A versenyben három magyar ló vett részt: *Capo Gallo*, *Topromene* és *Attila*, s míg a nagy favorit *Capo Gallo* és *Topromene* helyzetlenül futott, *Attila* legalább a második helyet tudta megmenteni a magyar tenyésztésnek. A verseny eredménye a képzhető legnagyobb meglepetés: *Hagen* lett a győztes, melyre maguk a németek sem gondoltak, annál kevésbé, mert *Pomp* az Unionban legyőzte, most pedig *Pomp* is helyzetlenül futott. A versenyt igen mély, sáros talajban futották meg s már ezegymaga is irreálisnak tűnteti fel az eredményt. A szenzációs verseny részletes eredménye a következő:

Német derby. Díj 100.000 márka. Távolság 2400 méter. Lang-Puchov és Schmieler. A *Hagen*je (Ibket) első. *Gróf Festetich* T. *Attila*ja (Park) második. *Capt. Joë Griffin* (E. Martin) harmadik. Futottak még: *Capo Gallo*, *Barkas*, *Pomp*, *Oleander*, *Oberwohr*, *Olly*, *Siegwart*, *Topromene*. Itélet: Egy hosszsal nyerve, másfél hosszsal harmadik. Totalizátor: 10 : 277. Helyrefogadások: I. 20:98. II. 20:41. III. 20:55.

Postagalamb training. A budapesti *Columbia* fajgalamb-tenyésztő kör postagalamb-szakosztálya e hó 25-én kezd meg trainingjét. Az első kibocsátás Pécelen lesz, folytatódik Besnyón, Kis-Terenén, Bánrévén, Kassán, Mezőlaborcon és végződik Przemyslben, Galiciában. Az egész ut hossza 600 kilométer. Tekintettel arra, hogy az egyesület hadi szolgálataira képezi ki galambjait, tehát a közügyet szolgálja, kéri a vadászni járó közönséget, legyen kímélettel a postagalambok iránt. A kör galambjai jobb szárnytollaikon a kör bélyegzőjével vannak ellátva.

A országos olimpiai bizottság ma vasárnap délután rendezte az atletikai próbaversenyt az Orozy-kerti versenypályán; diszes és előkelő hölgyközönség volt jelen az érdekes versenyben gyönyörködni. A verseny lefolyása a következő: I. 100 méteres síkfutásban első *Koppán* Pál M. A. C. 11-5 mp., második *Schubert* Ernő B. E. A. C. harmadik *Helmiék* Miksa O. T. E. — II. Magasugrás első *Gönczy* Lajos B. E. A. C. 172 cm., második *Dános* Árpád O. T. E. 168 cm.-el. — III. 800 méteres síkfutás első *Halmay* J. M. V. E. 2-13 mp. — IV. Diskoszvetés első *Bauer* R. B. T. C. 33-21 m. második *Coray* Arthur R. T. C. 32-68 m. harmadik, *Strausz* Gyula B. E. A. C. 32-49 m. — V. 110 m. gátverseny. Első *Pertich* Kálmán M. A. C. 19 mp. — VI. Rudugrás. Első *Kausser* Jakab M. A. C. 310 c/m., második *Sasse* Károly M. A. C. 305 c/m. — VII. 400 m. síkfutás. Első *Koppán* Pál M. A. C. 55-5 mp. — VIII. Tavolugrás. Első *Strausz* Gyula B. E. A. C. 608 c/m., második *Pertich* Kálmán M. A. C. 602 c/m., harmadik *Schubert* Ernő B. E. A. C. 598 c/m. — IX. 1500 m. síkfutás. Első *Purt* Béla M. A. C. 4-33-1/2 perc. — X. Súlydobás. Első *Crettler* Rezső M. V. E. 11-40 méter, második *Coray* Arthur B. T. C. 11-18 méter. — E próbaversenyek még holnap folytatása lesz, még döntőre kerül a 400 méteres gátverseny, 60 méteres síkfutás, a hármas-ugrás, 200 méteres gátverseny és a 200 méteres síkfutás. — A holnapi verseny kezdődik délután négy órakor — lesz az Orozy-kerti versenypályán.

Szerajevói löversenyek. Ma kezdődött meg Szerajevóban a két napi meeting rendkívül kis érdeklődés közt. A versenyek teljesen jelentéktelenek a Császár-díjon kívül, melynek győztese *Lossonczy* Gyula *Diverje* lett. A Császár-díj részletes eredménye a következő: Császár-díj. Díj 40.000 korona. Távolság 2400 méter. *Lossonczy* Gy. *Diverje* (Prudames) első, *Gróf* *Andrássy* T. *Délecegy* (Gilechrist) második, *Blaskovich* E. *Boldogja* (Segrott) harmadik. Futott még: *Szeszély* és *Juték*.

TÁVIRATOK.

A kínai felfordulás.

Shanghai, június 24. Az amerikai konzul Takuból a következő táviratot kapta e hó 22-ikéről: *Az oroszok és amerikaiak, akk e hó 21-én megkísérelték Tiencin szabadsáadását, kénytelenek voltak visszavonulni.* Valószínűleg pénteken, a segélycsapatok megérkezése után fogják a támadást megújítani. Csütörtökön *egy páncélos vonat kisküldött.* A nankingi alkirály táviratozza, hogy június 20-án a követéségek biztonságban voltak. (Reuter.)

Pétevár, június 24. A hivatalos lapban közölt hosszabb kommuniké mindenekelőtt megemlíti, hogy a császári kormány, mióta az első nyugtalanító hírek érkeztek Kínából, nem kélekedett pekingi képviselője, *Giers* által, energikus intézkedéseket követelni a kínai kormánytól a rend helyreállítására. Egyidejűleg utasítást kapott a követ, hogy irányítsa a cunghijámen figyelmet azokra a veszedelmes bonyodalmakra, melyeket a kínaiak idegen gyűlölete mulhatatlanul maga után vonna, és tegye felelőssé a kínai kormányt a rendezetlenség minden következményeiért. Sajnos, a *kínai vidéki főhatalnokok hanyagsága* a lázadó szemében úgy tűnt fel, mint kedvezés bűnös eszelekedetek iránt, melyek ezenfelül a kormánycsapatok rokonérésével is találkoztak. A felkelés napról-napra nagyobb mérvet öltött. Május 25-én a boxerek *Untinan* faluban felgyújtották az ortodox templomot. Ugyanaz a sors fenyegette az ortodox vallásos misszió épületét. Az Eszakkínában élő orosz alattvalók élete és vagyona komolyan veszélyeztetve volt, főleg miután az orosz követnek csak 75 ember állott rendelkezésére. Ily körülmények közt az orosz császári kormány szükségesnek tartotta, hogy a diplomáciai képviselő, valamint az orosz alattvalók életének és vagyonának biztosítására határozott intézkedéseket tegyen. A kommuniké ezután felsorolja az ismeretes katonai intézkedéseket, a takui eseményeket és így végződik: Mindezekből látszik, hogy a szomszédos területre benyomult orosz csapatok semmiképpen sem követnek Kína-ellenes célokat. Ellenkezőleg, az összes barátságos államok csapatainak jelenléte tekintettel a mostani izgatott eseményekre a pekingi kormány csak lényeges szolgáltatásokat tehet a lázadók elleni küzdelemben és a törvényes állapotoknak Kína saját érdekében való helyreállítását csak elősegítheti.

Kiel, június 24. *Vilmos* császár *Lons* kapitányának, az *Iltis* parancsnokának a *Pour le mérite* érdemrendet adományozta. A kapitány kitüntetését zászlójezzel köztölték a kiel kikötőben levő flottával.

Port Victoria, június 24. A *khedive* az éjt jól töltötte. Torokbaja javult. Állapota kielégítő.

Madrid, június 24. A lapok optórtó táviratai határozottan megafolyják azt a hírt, mintha ott pestis eset fordult volna elő.

Le Puy, június 24. *Dupuy* Charles volt miniszterelnököt 589 szavattal (690 beadott szavazat közül) szenátorrá választották.

A király szobra.

Bruck, június 24. *Bruck-Uffaiuban*, amely község nemrég került vissza magyar közigazgatás alá, ma leplezték le a király mellszobrát, melyet *Zala* György mintázott. A szobor a királyt deréki ábrázolja, fűdetlen fölvel, uniformisban. A leleplezés előtt tábort mise volt, amelyet *Kutrovács* Ernő főszentelt püspök celebrált. A szobornál *Pálffy-Daun* Vilmos mosoni főispán, *Pogány* József alispán és *Rabovszky* Géza, a község jegyzője mondtak beszédet, *Szell* Kálmán miniszterelnök üdvözlő táviratot küldött.

A nyelvtörvényjavaslatok ellen.

Münchengráz, június 24. A Muzskij-hegyen ma meeting volt, amelyen vagy 50.000 ember vett részt. Az ó-cseh, ifjú-cseh, agrár-radikális és nemzetimunkas-párt szónokai beszélték, miré a gyűlés határozati javaslatot fogadott a nyelvtörvényjavaslatok ellen és oktrojálás esetén a cseh nép legelősebb ellenállását helyezték kilátásba. A meeting zavartalanul folyt le.

Az új olasz kormány.

Róma, június 24. Az Agenzia *Stefani* jelenti: A tegnap jelzett *miniszteri listát* a király jóváhagyta. Csupán a pénzügyi tárca veszi át *Chimirri*, nem pedig, amint jelentették, ideiglenesen *Rubini*. Az új miniszterek holnap teszik le az esküt a király kezébe. A kormány jelöltje a kamara elnöki állására *Villa* képviselő.

Az új hadügyminiszter beszéde.

Bar-le-Duc, június 24. Az 1860-ban elesett meuse-departementbeli katonáknak emelt emlékoszlop leleplezésénél *André* hadügyminiszter beszédet mondott, amelyben az e megyéből származott régi tábornokoknak dícsérettel adózott s azt mondta, hogy a különböző nagyhangú kijelentések ellenére is a hazafiaság nem egyesek szabadalma, hanem az összes franciák alapvonása. A veszély napján a hazafiaság, mint mindig, egyesíteni fogja az egész nemzetet. *André* beszédét élénk tetszéssel fogadták s azt kiáltották: Eljen a köztársaság! Eljen a hadsereg!

Muraviev halála.

Eős, június 24. Az itteni orosz nagykövetség kérdésére ma délelőtt az orosz templomban *gyász*-istentisztelet volt az elhunyt gróf *Muraviev* lelkiüdvéért. A gyászmisén, melyet *Nikolajewsky* főpórépost celebrált, jelen volt a diplomáciai kar számos tagja, köztük a török nagykövét, továbbá gróf *Szcseon* osztályfőnök és gróf *Kapnist* orosz nagykövet.

Szófia, június 24. Az itteni ezláv jótékony társaság a gróf *Muraviev* elhunyt alkalmából a székesegyházban *gyász*-istentiszteletet rendezett, melyen a miniszterek, az itteni orosz diplomáciai ügyvivőség tagjai és nagy közönség vett részt.

Közigazdasági táviratok.

Pétevár, június 24. Az Állami Bank közli, hogy az előlegek és kölönszámlák kamatlatat leszállították, még pedig 4%-os állami járadékoknál 6%-ra, a kormány által garantált többi papiroknál, valamint városi társaságok kötvényeinél és a földhitelbankok zálogleveleinél 6 1/2%-ra és végül az összes többi nem garantált papiroknál 7%-ra. A többi műveleteknél a kamatlat nem változott.

KÖZGAZDASÁG.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara június hó 26-án, kedden délután 4 órakor teljes ülést tart, melynek napirendjéből közöljük a következő fontosabb pontokat: A kereskedelmiügyi miniszter leírata, melyben felhívja a kamarát, hasson oda, hogy a kereskedő és iparos munkaadók a fegyvergyorkorra bevonuló alkalmazottaikkal szemben méltányosabb eljárás kövessenek. A kereskedelmiügyi miniszter válasza a helybeli levelek gyorsabb kézbesítése tárgyában hozzáintézett fölter észsére. A székesfőváros tanácsának megkeresése véleménynyadás végett a sütőipari munkaadók és munkások közti viszonyok rendezése céljából alkotott szabályrendelet tervezetéről. — A budapesti áru- és értéktörvényszéknek átirata az áruüzleti szokások azon pontjának módosítása ügyében, amely a határidőzletben szállítható gabonát meghatározza. A kereskedelmi miniszter leírata véleménynyadás végett az előe terjesztett ama kérelemről, hogy az üzletek megnyitásának és bezárásának órája egyöntetűen megállapíttassék. A főváros tanácsa megkeresése véleménynyadás iránt, a) hogy az ipartörvénynek a végeladára vonatkozó intézkedési módosításának és addig is, amíg ez megtörténik, végeladási ügyekben ne a kamarák, hanem az iparhatósági megbízottak véleménye hallgatassék meg, b) hogy intézkedések tessenek az iparigazolványok kiadásának gyorsabbítása iránt, c) hogy oly esetekben, amikor kiskereskedő, vagy kisiparos akarja cégét bejegyeztetni, arra nézve az iparhatósági megbízottak véleménye meghallgatassék.

Fatermelésünk. Fatermelésünk fokozatos emelkedést mutat. A magyarországi vágásterületekről 1295-ben 1.850.000 korona értékű fa adatot el, tavaly már három millió értékű fakészlet értékesítettet. A fakelendőségi viszonyok azonban még sok kívánni valót hagynak hátra, főleg a közlekedéstől még ez idő szerint elzárt erdős vidékeken, hol az üzemtervek szerint esedékes vágásoknak alig 40 százaléka használtatik ki. Főleg a felvidéki bükkösök nem tálnak vevőre, amit az ottani közlekedési viszonyok feltételei mellett még az a körülmény is okoz, hogy dacára szakközlegeink buzgólkodásának, a bükkőt műszaki célokra nagyban felhasználni és értékesíteni nem lehetett. Ez okból rendelte el *Darányi* földmívelésügyi miniszter a kisebb vágásterületeken a részletekben való eladást, ami kisebb pénzü vállalkozókat is megmozgató, jobb értékesítési árakat értünk el és lassan lassan képessé tesz az üzemtervek szerint esedékes egész vágásterületet kihasználni és értékesíteni.

A Pallas tródmali és nyomdai részvénytársaság ma tartotta *Tomcsányi* Laszló elnöklete alatt XVI. rendes közgyűlést, amelyre 10 részvényes 1630 részvény képviselőtében jelent meg. Az igazgatóság

jelentése szerint a nyomda forgalma, dacára a mult év mostoha gazdasági viszonyainak 569,822 forint 67 krajcár-ra rugott. A 117,811 forint 78 krajcárnyi bruttó jövedelemből, az üzleti költségek, adók, biztosítási díj és kamatok levonása után 31,995 forint 15 krajcárt tevő felesleg maradt, ar anyból az igazgatóság 29,761 forint 63 krajcárt leirasokra és értékesítéseknek fordít, a fennmaradó 2233 forint 52 krajcárt pedig a folyó évi számlára átvinni javasolta. A közvélemény a jelentést tudomásul véve, az igazgatóság indítványait elfogadta s a felmentvényt megadta. Végül a felügyelő bizottság tagjává választottak: *Agoston József, Hirsch Antal (u), Koppoly Geza és Révai Leó.*

Vizmosások és talajlecsapolások. *Darányi* földmívelésügyi miniszter elrendelte a kulturmérnöki hivatalokkal, hogy *Abauj, Saros, Zemplén és Hunyad* megyékben a vizmosás területeket a hatóság közbenjöttével járják be s azok terjeleméről jelentést tegyenek. A jelentések beérkezése a kulturmunkálatok részben kezdetüket vették. *Nagy-Kikálló* varmegyében a helyi hatóság és lakosság és all mi hozzájárulásai a vizmosásos terület megrökésére lezafogó gépek és fűfűlletvények létesítéke. Az *Oit, Barca és Úr* megyés medrében a tagosítással kapcsolatos lecsapolás es patakok rendezése mintegy 80 községben van kivétel stádumában.

Újabb mentelep osztályok. *Nyitráról* jelentik lapunknak, hogy ott felépíték a kincstári méniovak ismételi es a legénység kazarnyaja. Ugyanis az eddigi nyitra-bajnai telep a megye központjára helyezték s miután *Darányi* miniszter elhatározásából Nyitra es a szomszédos varmegyék közzébe nagyobb mérvben fogják jövedelmét engedélyezni a tenyészlovakat, a nyitrai telepen 200 tenyész ló helyezték el. Ugyancsak új teleposztály létesíték Jászberenyben is, hova a debreceni telep egy része helyezték ki. A teleposztályt a város magy épített

s a kincstár 5 évre bérbe veszi, amely idő alatt az építési költség megtérül. Az építést legközelebb megkezdik.

A bukpinláknál oskikolelep. Az erdőkincstárnak Bacsmezyeben 3400 hold erdeje van, melynek irását *Daóányi* miniszter, tekintettel arra, hogy az erdő nem az erdőművelésre alkalmas talajon, hanem kiváló termő humuson van, elrendelte. E területen, Bukin-Palánknál oskikolelep létesítése tervezetik és pedig abból a célból, hogy egy részről nagyobb számú méniesikó legyen felnevelés végett elhelyezhető, másrészt pedig, hogy a ménések természetes szaporulatának a telepen való elhelyezése folytán, esetleg a ménések anyalovainak száma emeltessek.

N a p i r e n d.

Naptár. Hétfő, június 25. — Római katolikus: Vilmos. — Proteziás: János és Pál. — Görög-ország: (június 13.) Aquilina — Zsidó: Szivan 29. — A nap kél 3 ora 48 perckor. — Nyugszik 7 ora 44 perckor. — A hold kél 6 óra 21 perckor. — Nyugszik délután 6 ora 14 perckor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. A fővárosi magánépitési bizottságnak ülése délután 5 órakor az új városaházán.

A magyar tudományos Akadémia összes ülése délután 5 órakor.

A magyarországi tanítók érvaházi egyesületének évi közgyűlése délután 6 órakor I. ker. Alkotás-utca 1/c.

Nemzeti múzeum. Allatára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár zárva. Egyetemi füvészkert az Üllői-uton, nyitva délelőtt 8-12 óráig és délután 2-6-ig.

Mezőgazdasági Múzeum zárva. Földtani múzeum zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum nyitva a. o. 9-12 óráig és d. u. 3-5 óráig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8-ig.

Múzeumi könyvtár zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Keresesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Keresesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás melyben az üzletvezetéség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsermokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi fizetvézetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Szórákozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagyzemző-utca. [Ma egész] új szenziós műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legy olcsóbb szállodája.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kérékpárterem.

Petanovits Metropól szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Ujjonnan berendezett fényes óttermek.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince óttermekben Dobronyi Géza 1-5 rangú zenekarának hangversenye.

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárok Budapestről (déli vasuti pályaudvar).

Abbazia (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel 8.00 este, Abbazia-Mattigie érk. 9.0 este 9.17 d. e. Menettérú-jegyek 30 napig érvényesek Gyorsvonatokra I. oszt. 104.16 k., II. oszt. 74.6 k., III. oszt. 47.78 k.

Arco (Pragerhof-Marburg-Mori-n át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel 8.00 este Arco érk. 9.50 d. e. 8.09 d. u. Menettérú-jegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek*) Gyorsvonatokra: I. oszt. 132.10 k., II. oszt. 74.92 k., III. oszt. 41.54 k.

Auenhof (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel 8.00 este 9.25 este Velden érk. 7.42 este 6.49 reggel 2.05 d. u. 30 napig érvényes menettérú-jegyek*) Velden állomásig, gyorsvonatokra: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.8 k., III. oszt. 35.52 k.

Balaton-Földvár Budapest d. v. ind. 6.50 reggel 8.00 d. e. 1.30 d. u. 4.25 d. u. 8.00 este 9.25 este, Balaton-Földvár érk. 11.07 d. e. 10.28 d. e. 5.28 d. u. 7.10 este 10.34 este 1.24 éjjel. Gyorsvonat I. oszt. 19.90 k., II. oszt. 14.50 k., III. oszt. 9.— k. Személyvonat I. oszt. 14.20 k., II. oszt. 10.70 k., III. oszt. 7.10 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Balaton-Füred Budapest d. v. ind. 6.50 reggel 8.00 d. e. 1.30 d. u. 4.25 d. u. 8.00 este 9.25 este. Siófok érk. 10.41 d. e. 10.09 d. e. 4.57 d. u. 7.43 este 10.13 este 12.50 éjjel. Gyorsvonati menettérú-jegyek I. oszt. 17.— k., II. oszt. 12.30 k., III. oszt. 7.80 k. Személyvonati menettérú-jegyek I. oszt. 12.— k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 6.— k. Siófokig és vissza. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig érvényesek.

Breuerbad (Pragerhof-Franzensfesten át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel 8.00 este. Breuerbad érk. 5.9 reggel, 2.59 d. u. 30 napig érvényes menettérú-jegyek: Gyorsvonat I. oszt. 124.68 k., II. oszt. 89.32 k., III. o. 57.80 k.

Daruvár (Nagy-Kanizsa-Barcsen át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 9.25 este. Daruvár érk. 8.53 este, 12.09 d. u. Személyvonatu menettérú-jegyek Barcsig: I. oszt. 23.80 k., II. oszt. 15.80 k., III. oszt. 10.80 k. Barcsról 30 napig érvényes menettérú-jegyek: I. oszt. 13.— k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 6.— k.

Fonyód-fürdőtelep Budapest d. v. ind. 6.50 reggel, 8.00 reggel 1.30 d. u. Fonyód-fürdőtelep érk. 11.58 d. e., 10.56 d. e., 6.23 este. Személyvonat I. oszt. 19.20 k., II. oszt. 14.40 k., III. oszt. 9.60 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Gleichenberg (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este, 9.25 este. Purkila érk. 7.56 este, 8.13 d. e., 4.32 d. u. 30 napig érvényes menettérú-jegyek Spielfeld állomásig gyorsvonatokra: I. oszt. 59.60 k., II. oszt. 41.12 k., III. oszt. 25.50 k.

Gossensass (Pragerhof-Franzensfesten át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este. Gossensass érk. 4.3 reggel, 2.30 d. u. 30 napig érvényes menettérú-jegyek*) Gyorsvonat: I. oszt. 117.30 k., II. oszt. 83.76 k., III. oszt. 53.64 k.

Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. este 8.00 este, 9.25 este. Görz érk. 9.47 este, 10.08 d. e., 5.34 este. 30 napig érvényes menettérú-jegyek: Gyorsvonat: I. oszt. 111.58 k., II. oszt. 80.16 k., III. oszt. 51.16 k.

Hévíz Budapest d. v. ind. 6.50 reggel, 8.00 reggel, 1.30 d. u., 8.00 este, 9.25 este. Keszthely érk. 1.10 d. u., 11.45 d. e., 7.30 este, 12.02 éjjel, 3.25 reggel. Menettérú-jegyek B-Szt-Györgyig: Gyorsvonat: I. oszt. 31.20 k., II. oszt. 21.90 k., III. oszt. 13.90 k. Személyvonat: I. oszt. 21.90 k., II. oszt. 16.20 k., III. oszt. 10.80 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévd végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Lipik (Nagy Kanizsa Barcsen át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 9.25 este. Pakrácz érk. 10.00 este, 1.20 d. u. Személyvonatu menettérú-jegyek Barcsig: I. oszt. 23.80 k., II. oszt. 15.80 k., III. oszt. 10.80 k. Barcsról 30 napig érvényes menettérú-jegyek: I. oszt. 15.— k., II. oszt. 10.— k., III. oszt. 7.— k.

Merau (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este. Merán érk. 7.36 reggel, 2.59 d. u. Besen-Gries állomásig 30 napig érvény s*) menettérú-jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 124.68 k., II. oszt. 89.32 k., III. oszt. 57.80 k.

Pürtschach a S (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 9.00 este, 9.25 este. Pürtschach am See érk. 7.27 este, 6.38 reggel, 1.53 d. u. 30 napig érvényes*) menettérú-jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.88 k., III. oszt. 35.52 k.

Rohitsch (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel, 8.00 este, 9.25 este. Pöhltschach érk. 3.05 d. u., 8.08 este, 3.33 reggel, 8.59 d. e. 30 napig érvényes menettérú-jegyek Pöhltschach állomásig. Gyorsvonat: I. oszt. 61.88 k., II. oszt. 42.88 k., III. oszt. 56.64 k.

Römerbad Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 6.50 reggel, 8.00 este, 9.25 este. Römerbad érk. 4.06 d. u., 9.30 este, 4.33 reggel, 10.31 d. e. 30 napig érvényes menettérú-jegyek. Gyorsvonat: I. oszt. 70.04 k., II. oszt. 48.92 k., III. oszt. 30.72 k.

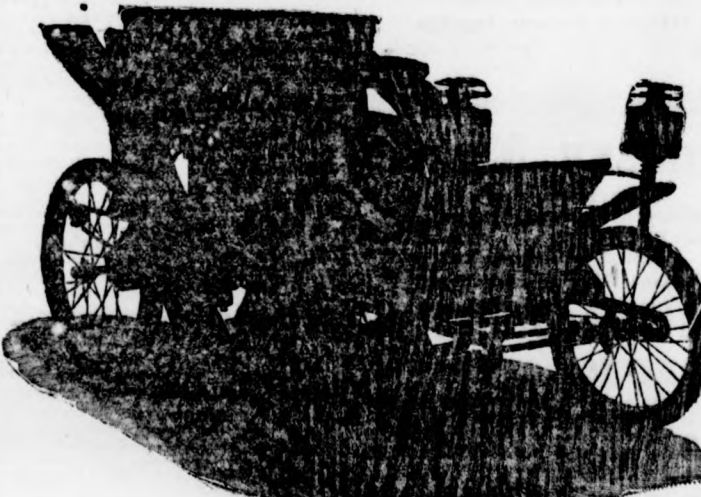
* Május hó 1-6-ól augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. év október hó végéig érvényesek.

† Június hó 1-től szeptember hó 15-ig közlekedik.

**ESZKULÁP
AUTOMOBIL KOCSIK**

A PÁRISI AUTOMOBILE-UNION GYÁRTMÁNYA.

A legeszményibb automobil kocsi, a legtökéletesebb és legegyszerűbb gépezettel. Súlya 240 kiló. A kocsin két, szükség esetén még egy harmadik, gyermekülés is van. Acél csövekből, ruganyokból van fölépítve s kerekei kitűnő pneumatikon járnak. Óránkénti sebessége harminc-harmincöt kilométer és magaslatokra is fölvezethető.

A kocsi minden gépészi ismeret nélkül is kezelhető s egy órai gyakorlat után a gépkezelés föltétlenül elsajátítható. A párisi, londoni, berlini, lipcsei, lyoni, baieni kiállításokon nagy feltűnést keltett s a legutóbb hamburgi kiállításon az első díjat nyerte.

Aranyérem! Diszoklevél! Érdemkereszt!
A Páris-Rouen közti 240 kilométeres versenyen ez az automobil kocsi érkezett be elsőnek. Menetideje: 7:20 perc. A Bordeaux-Périgeux-Bordeauxi 260 kilométeres uton második. Menetidő: 5:10 perc.

Bővebb felvilágosítás a feltételek fölől
a „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában
VIII. ker., József-körut 18. szám.

M. KIR. OPERAHÁZ. Nyári szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ, Nyári szünet.

MAGYAR SZÍNHÁZ. Nyári szünet.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő 1900. június hó 25-én. Három pár cipő.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Berla A. Fordította Toldy N. Ferenc. Zenéjét szerz. Millöcker K. Személyek:

Stangelmayer Gál Kudelmudel Klára, neje Kalmár Koplavec Nachtfalter Balassa Kunigunda Éder Laura Szelepcsényi Flúk Lőrinc Wappenknopf Binari Léni, feleség Masksprudel Nánási Flitterglanz Berzétei Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. június hó 25-én.

A kis székely.

Operett 3 felv. Irták Hicks és Nichols. Fordították Kacsányi Géza és Makai Emil. Zenéjét szerzették Monkton és Caryll. Személyek:

Lord Coodle Szerdahelyi Gray Lady Coodle Krecsányi Flipper Stanley Ed. Szirmai Carmenta Dorottya Harmath Alice Kyr Kovács Hegyi Kápolnai Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNYA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Hétfő, 1900. június hó 25-én.

Páris 1900-ban.

Irta és felolvassa Salamon Ödön. Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Hétfő, 1900. június hó 25-én.

Cyrano de Bergerac.

Romantikus dráma 5 felvonásban. Irta Edmond Rostand. Franciából fordította Ábrányi Emil. Kezdeté 7 1/2 óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. június hó 25-én.

Harmadszor:

A csodabomber.

(Rabbi Jöselmann.)

Daljáték 4 felvonásban. Irta Goldfaden Ábrahám. Magyar színpad átdolgozta Kövesy Albert. A versket írta Makai Emil. Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Hétfő, 1900. június hó 25-én.

H. Rákóczy Ferenc fogsága.

Eredeti történeti dráma 5 felv. Irta Szigligeti. Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7 1/2-ór. Kezdeté 8 1/2-ór. A Mulató 16-ra szellőztetve van. Hatásos siker a szenzációs repülő légballetnek „AEROGRAFIA“

a párisi Chatelet színházból. Végül: bámulatos nagy villamos APOTEOZIS.

Ein armes Mädel.

Énekes bohózat Lindau K-től, zene Kuhn Lipóttól. PAGIN uralm mint vendég a bécsi Theater an der Wien tagja. Ugymint az összes műerők. Jegyek a napjaink pénztármál és elővetelben Weiss A. nagytöze Károly-körút 26. A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárak sok által készitettek.

Fiuméből vagy Triesztből

5 kgr. Cuba kávé 7-06 frtért küld elvámolva, bérmentve és zsákban csomagolva Fratelli Deisinger.

Árlap ingyen és bérmentve.

Alánllják: Dr. Ángyán, dr. Elischer, dr. Herczel, dr. Kétili, dr. Korányi, dr. Laufenauer és dr. Liebmann egyetemi tanár urak.

SZENT-ISTVÁN VÉDJEGGYEL hatásos szer vérszegénység, idegség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngeség ellen, továbbá ajánlva van lábbadozóknak és különösen szoptatóknak.

BUDAPESTI ÁRAK: - a fogyasztási adóval együtt - egy nagy palack 40 fillér, kis palack 20 fillér. VIDEKI ÁRAK: a fogyasztási adóval együtt - a kőbányai állomáson - egy rekesz 30 nagy palack 15 korona, betét a rekesztől 6 korona 60 fillér, összesen 21 korona 60 fillér; egy rekesz 30 kis palack 12 korona, betét a rekesztől 6 korona 60 fillér, összesen 18 korona. A betétet visszacsomagoljuk, ha a rekeszek és palackok jókárban és felfurcsítottan 3 hónapig belől címünkre visszaküldhetők.

Ezen sőr hónapokig eltartható. Utánzatoktól tessék óvakodni! Valódi csak a „Szent-István“ védjegyű.

nagy palack 30 fillér, kis palack 24 fillér, betét mint fent. Kapható Budapestben minden fűszer- és csomagolóüzletben. A vevőkre nézve megrendelő közvetlen a sörözőknél vagy annak vidéki raktáraknál. KŐBÁNYAI POLGÁRI SERFŐZŐ R.-T.

Első budapesti kávémagazin széküldési osztálya

kávé

elvámolva és bérmentve. Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges beklüldésével

- 4 1/2 kg. Kuba kávé 7.50
4 1/2 kg. Mocca kávé 7.50
4 1/2 kg. Jáva kávé 7.50
4 1/2 kg. Gyöngy kávé 7.50
1/4 kg. Csász. kev. tea 1.50
1/4 kg. Karaván tea 1.40
1/4 kg. Tormelék tea -0.90

Belák István BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u.4.

Zálogházi cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőeszközöket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltáskat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., tejes 12 személyre való teljes evőeszközöket 138 frttól kezdve, az választék mindenemű ezüst műtővő tárgyakban, arany ferflánok köllőgróval, grammja 35 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 kr-től, tula remon-toir órák 6 frt. Grünberger Ármn Béla örökösai Budapestben, IV., Városház-ter 9., l. em. 23. Marsbazar. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Részletfizetésre is.

Dr. Lengiel nyirfabalzsam

Ér. szab. Svédhonra. Máj magában véve azon névenyi nedv, mely a nyírfáról kifolyik, ha annak törzét megörjük, onborendkésít őt a legkifutóbb sepsítőszertől ismeretes. Ha azonban ezen nedv, a feltárási utasítás szerint bázissá válik, a bázisban kiműködő az aron a rónesek és híműthelyek, ifjú aszintja, a bórnek fehérséget, gyöngyödést és üdöséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt elvitatolja a sepsőt, májfoliót és anyajegyet, orvosságként, bórakát a bőr minden más egyén tisztáltsásként. Ara egy kisvőnek használati utasítással 1 frt 50 kr. Kapható minden jobb gyógyszerüzletben.

A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlott ezzel egyidejűleg a dr. Lengiel-féle OPO-KRÉMET használni. Egy tégely 1 korona 20 fillér.

A dr. Lengiel-féle Benzoe-zsappan a legalkalmasabb, mely a bőr enyhévé és fehéré teszi és hivata van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab 1 korona 20 fillér. Érvényes Magyarországon részére TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerüzlet Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

tulajdonosainak. „AEOL“ hangszerek

A szabadban természetes légküzam által zongnek és órnagruban igen kellemes varázsszerű összhangzást idéznek elő. Ami minden fogékony kedemlére megeléps és kedves benyomást gyákorol. Ny hangszerek kiválóan kerültek, igazok és villak stb. igaz díszelő szolgáltnak és a helyekről nem is volna szabad azoknak hiányozni. Részletes árjegyzék díjtalan.

Sternberg Ármn és Testv. cs. és kir. udvari hangszergyár BUDAPEST, Kerepesi-ut 36 sz.

Zongora-termek: Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körút sark. Zenepalota.

Köznepsztyály.

Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet 3 frt Frack 5 frt Nadrag 2.50.

Rothberger Jakab, Kristóf-ter 2. 1-ső emelet.

Rózsatelep.

Valóságos földi paradicsom. fővárosához közel, rendkívül regényes és egészséges vidék, gyönyörű kilátással a Dunára és Budapest vidékére, másfelől a Kamara-erdő által határolva, kitünő ivóvízzel, villamos közlekedéssel, vasuti és hajózási forgalommal még 80 családi házak és villák építésére rendkívül alkalmas. kitünő talaju 300-600 öblenként parcellázott telek Kis-Tétényben, pártát ritkító, kedvező feltételek mellett eladó. A telek több, mint 400 már föl-épített villa között felküzst a telep vezetett vízvezetékkel, a budapestiek által annyira kedvelt kiránduló hely, a budafoki sörház közelében. A fizetés az első 40 frtos részletben törleszteth. Egy-egy öbl ára 2 frt 50 kr. Barki, még a legszegényebb viszonyok közt levők is, saját otthonra tesznek szert, tekintve a rendkívül kedvező fizetési módokat. Bővebb értesítés, prospektus a helyszínen való kalauzolás iránti megke-reesek Rauscher György létszerész urhoz, IV., Duna-utca 6. sz. (Klotild főhercegnő-palota) intézendők.

A legjobb szivarka hüvelyek

Árusítja az Uránia szivarkahüvely bizományi raktár Budapestben, Kertész-utca 35. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A hóhér kötele.

Regény. Pe.öfi Sándortól. Előbb 2 kor. most 60 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Dina.

Bródy Sándortól, előbb 1 kor. 60, most 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Magyar királyi államvasutak. Gyors- és teherárúk házhöz szállítása.

A magyar kir. államvasutak a vasúti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekket ezelőtt rendszeresítette azon intézményt, hogy a budapesti-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárúk a címzeteknek saját szerződött fuvarosával házhöz, illetve a feladandó árúkat a lakosból a vasúthoz szállíttatja, ha a címzett a Duna balpartján a IV-IX. kerületben vagy a vízviselő tépelen lakik.

Ugyancsak ezen szerződött fuvarossal vámoztatja el a Budapestben átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárúkat is, melyeknek elvámolása a vasútra bízott; egyuttal a külföldről érkező - házhöz szállított - szállímanyak után kiállítandó árnyilatkozatokat is ezen megbízottja által állíttatja ki. Utánvétellel terhelt, (Budapestben a Duna jobbjártján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tüvészesítő és oly árú, melyeknek összszülya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyezség alapján szállíttatnak házhöz.

Jóágban áll azonban mindenkinek, hogy a vállalkozó által való házhöz szállítást igénybe ne vegye, mit az illető állomásokkal egyszerű írásbeli megkereséssel közölhet.

A házhöz vagy háztól való elszállítási díjak a következők:

- a) gyorsárúkrét: 10 kg. súlyig 15 kr. 10 kg.-25 kg.-ig 20 25 kg.-on felül 50 kg.-ig 25 50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 20 b) teherárúkrét: 50 kg. súlyig 20 kr. 50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg. 15

A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatont 5 krajcárt számíthat. Az árú házhöz szállítása esetén, ha az árú fogyasztási vagy vámilletéknak alávetve nincs, s ha a címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen feltálat. ható, s az árú ott át is veszi, csak a fuvarlevélben felszámított összeg szedetik be.

Ha az árú vámilletéknak vagy fogyasztási adónak van alávetve, még a címzetnek kébesítendő vámynyuga, illetve adóbóra szerint fizetett vámilletek, fogyasztási adó és vámykövetési illetékek is megfizetendők.

A szállítmányozó az árú a lakás vagy üzletteliség azon részébe tartozik állítani, mely e célra neki kijelölöttek. Ha címzett az árú befuravására idején lakásán nincs, a másodsor, esetleg többször is megkésierlett kézbesítésért külön illeték nem számítható fel.

Ha azonban címzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem taítátnék, s tartozkodási helyét csak a bejelentési hivatal utján lehet megtudni, a rendes fuvarozási díjon kívül még 10 krajcárt fizetendő.

Ha címzett az árú átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a visszavétel, újra való elhozatal, vagy más helyre való szállításért a díjszabászerült illeték újból felszámítható, Esetleges panaszok a budapesti-jobbparti üzletvezetőséghez juttatandók.

„AZ ANKER“ élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI., ker., Deák-ter 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1858.

Összes vagyon 133 millió korona Elzostási állomány 500 millió korona Eddigi kifizetések 221 millió korona

A nyemélynrészesüléssel biztosítottak a vegyes és haláleseti biztosításokkal A osztálykertzert - mint husz év óta - 1890-ben is az évi biztosítási díj 25%-ot kapták készpénzben kifizetve.

A vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztálykertzert (évenként emelkedő osztály) az összes - az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetéleg az évi díjak 1897 9%, 1898 12%, 1899 15%, 1900 18%-a fizetettetik ki készpénzben.

Előnyös kiházásitási és vegyes biztosítások. Olcsó díjak. Kedvező feltételek. A képzeltet legnagyobh biztonság. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek irántu ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.